3 maandelijks contactblad
jaargang XXI - 1990/nr. 4

DE MAASEIKENAAR

Inhoudstafel

Woord vooraf	pag. 169
De Franse revolutie te Maaseik	pag. 170
Hubert van Eyck: legende of werkelijkheid	pag. 180
Stedelijke Openbare Bibliotheek	pag. 189
Bouwprijzen van vroeger	pag. 191
Documentatiecentrum Maaseik	pag. 193
Zegels van de Maaseiker St.-Catharinakerk	pag. 194
1925: een terugblik	pag. 196
Programma C.C. Achterolmen	pag. 204
Genealogie. Wie was Herman(us) MODED ?	pag. 205
Kort Nieuws	pag. 207
Uit de Oude Doos. Maaseik, a jazzy town.	pag. 208
Maaseikenaren publiceren	pag. 210
20 jaar geleden schreef 'De Maaseikenaar'	pag. 211
Toponymisch praatje. Het huis Den Peroun.	pag. 212
Maaseikenaren zoeken hun voorouders	pag. 219

De redactie dankt:
- **Roger MAES voor de foto's**
- **Rita SEGERS-WESTHOVENS voor de vormgeving van de omslag**

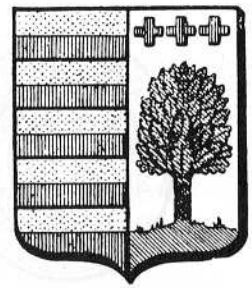

WOORD VOORAF

't Is weer voorbij, die mooie zomer! We hopen dat U ervan genoten heeft en dat U een aangename en/of leerrijke vakantie(reis) achter de rug heeft. Aan hen die nog in het actieve leven staan, wensen we veel frisse moed om er weer met nieuwe ijver tegenaan te gaan.
Bij het begin van de herfst bieden we U het vierde en laatste nummer aan van onze 21e jaargang. Het bevat weer heel wat interessante lectuur en we wensen U veel leesgenot toe. We denken ook reeds aan jaargang 1991 en hopen dat we U ook dan nog als trouwe abonnees mogen behouden. Uw abonnement kunt U vernieuwen bij middel van bijgaand overschrijvingsformulier. De prijs blijft behouden op 300 frank. Steunabonnementen (van 1000 frank of meer) zijn uiteraard nog steeds welkom.
Mogen we erop aandringen uw betaling per overschrijving te doen. Dit bespaart ons een hoop werk en verlicht zeker in grote mate de job van mevr. Mia Paspont, die zich gelast met het ophalen van de nog niet betaalde abonnementsgelden. Langs deze weg willen we haar daarvoor nogmaals van harte dank zeggen. Denk ook eens aan "De Maaseikenaar" als origineel kerst- of nieuwjaarsgeschenk. Daartoe kunt U bijgaande kaart gebruiken.
Over enkele weken komt het "Repertorium" van "De Maaseikenaar" van de pers. Dit repertorium bevat een systematisch overzicht van alle artikeltjes, hoe klein ook, verschenen in de eerste 20 jaargangen, gerangschikt per onderwerp, en aangevend: titel, auteur, jaargang en bladzijde van verschijning. Het repertorium wordt gedrukt in een beperkte oplage (250 ex.) met de medewerking van het stadsbestuur, waarvoor onze beste dank. Bij voorintekening bedraagt de prijs 250 frank, plus 30 frank verzendingskosten, te betalen via de bankrekening van "De Maaseikenaar" (zie binnenzijde van de omslag) met vermelding "repertorium".
Om te eindigen wensen we alle succes toe aan de inrichters en exposanten van de diverse tentoonstellingen in het kader van "600 jaar Van Eyck". Wel vinden we het een spijtige zaak dat juist tegelijkertijd met de opening van deze manifestatie het standbeeld van onze illustere zonen werd "ingepakt" met het oog op zijn restauratie. Kon dit echt niet op een ander tijdstip?

De Redactie

200 jaar geleden

De Franse Revolutie te Maaseik: Kantoncommissaris Dodé in het nauw gedreven

Inleiding:
In de vorige editie van "De Maaseikenaar" (1990 nr. 3) hadden we het over de paniek die bij het Fransgezinde bestuur uitbrak toen het gerucht de ronde deed dat een bende bezeten Brigands voor de Bospoort stond. De onrust was zo groot dat de Franse kantoncommissaris Dodé en zijn 'gelijkgezinden' de aankomst van bevriende Franse Huzaren verwisselde met opstandige boeren. In de duisternis aan de Bospoort, waar wild heen en weer geroepen werd, op die fatale avond, ontstond een Babelse spraakverwarring....
Dodé en zijn 'mannen' waren getroebleerd en getraumatiseerd door het spook van de Brigands. Zij collaboreerden met de Franse bezetter maar... de bevolking was anti-Frans. Een aantal Fransgezinde Maaseikenaren vluchtte die avond naar Roermond en Dodé zocht veiligheid in Maastricht. In Roermond vertelden de 'alarmisten' (zoals ze in de geschriften genoemd worden) dat Maaseik bedreigd werd door opstandige boeren. Ze overdreven dat het niet netjes meer was. Van het gehele verhaal klopte immers geen fluit. Vandaar dat de 'alarmisten' te Roermond voor het gerecht gedaagd werden. De held op sokken, kantoncommissaris Dodé, zat diep in de put door deze flater van formaat. Ook hij was immers gevlucht.
Om zijn geslonken imago terug op te poetsen ging Dodé nu zelf in de aanval. Hij verklaarde dat te Maaseik aan de Maas op die bewuste avond op hem werd geschoten. Dodé veinsde dus een aanslag op zijn persoon. Hij wierp de schuld op twee Franse 'gendarmes' die hij dan ook prompt voor het gerecht daagde. Dodé handelt hier duidelijk als een kwade kat die in het nauw gedreven wordt. Waarom zouden nu precies twee Fransen op hem schieten?? Dodé ging hier wel erg ver. Tot nu toe had hij in 'duistere' zaken altijd aan het langste eind getrokken. Zou Dodé vrederechter Frans Grambusch zover kunnen brengen dat hij zijn kant zou kiezen???

De ondervraging van de twee gendarmes
Op 22 januari 1799 ging vrederechter Frans Grambusch over tot de ondervraging van de twee gendarmes Emb en Conings. De verklaringen van de vorige getuigen hadden niet veel licht op de zaak geworpen. Vandaar dat men benieuwd uitkeek naar wat de twee gendarmes te vertellen hadden. Vooreerst Martin Conings.
Hij zegde dat hij op 19 november 's avonds in de herberg Wollers in de Hepperstraat zat waar plots de tonnenmaker Celissen binnen kwam. "Jezus, zijt gij allen hier, de Brabanders (Brigands) zijn reeds in de Bosstraat". Op slag rende Conings naar het kruisherenklooster om de rijkswacht te verwittigen. Hij vond daar alleen taterende rijkswachtersvrouwen en herbergier Rolans, die hem geruststelden en zeiden dat de rijkswachters al naar de Bospoort waren. Ook Conings rende toen naar de Bospoort. Onderweg ontmoette hij rijkswachter Emb en enkele lieden die vertelden dat er geen Brigands voor de poort stonden, doch Franse huzaren. Emb had de poort willen openen doch er was geen sleutel. Emb en Conings liepen toen naar de woning van Pierre Simard. Op de markt vernamen ze van Swillens dat Simard gevlucht was met de sleutel op zak. Emb en Conings liepen toen door het duister naar de Maas. Conings verklaart: "Emb liep vlugger dan ik. Hij begon te roepen: keer terug burger, kent ge Emb niet? Ik ben Emb. Op hetzelfde moment hoorde ik een geweerschot waarop Emb ook een schot afvuurde en zich omkeerde en tot mij zegde: los ook een schot, ik ken uw geweer, het is geladen met hagel. Op slag schoot ik in de lucht en dat is het enigste schot dat ik heb afgevuurd" (Volgens Conings werden dus drie schoten afgevuurd). Daarop vroeg de vrederechter aan de verdachte of hij niet wist dat Dodé de Maas was overgestoken en of hij en Emb niet op Dodé geschoten hadden? Daarop stelde Conings zelf drie vragen: 1. Hoe kon ik weten dat Dodé de Maas was overgestoken? 2. Hoe kon ik weten of Emb op hem zou geschoten hebben? 3. Hoe kon ik weten dat mijn geweer met een kogel geladen was terwijl Emb me had geroepen dat het geladen was met hagel?

Een maand later, op 20 februari 1799, schoven weer een aantal getuigen aan voor de vrederechter. Louis Van Rey (34 jaar) was naar de Maas gegaan, om zijn boten in veiligheid te brengen daar hij vernomen had dat Brigands op weg waren naar de stad. Ook notaris Jan Martin Van den Borne (35 jaar) wist weinig nieuws te vertellen, buiten de twee of drie geweerschoten die hij gehoord had. Daags nadien, 21 februari, werden de getuigen ter ontlasting van Conings ondervraagd. Schoenmaker Everard Dubois (32 jaar) had de bewuste avond als officier de wacht opgetrokken. Toen het gerucht van de Brigands zich verspreidde, zo zei hij, vluchtten diegenen die met mij op wacht moesten staan en toen ben ik ook naar huis gegaan. Ook hij had drie geweerschoten gehoord. Wever Pierre Moesdijck (59 jaar) was één van de vluchtende wachten. Hij had maar één schot gehoord. Op 2 maart verscheen de tweede betichte Jacques-

Alexis Emb (39 jaar), geboren te Carpanta in Avignon en rijkswachter van de brigade van Roermond, voor het vredegerecht. Toen de rechter voorlezing gegeven had van de beschuldigingen aan zijn adres en de verklaringen van de getuigen zei Emb dat het allemaal leugens waren. "Jawel", zei Emb, "ik bevond mij die bewuste avond op de linker Maasoever. Ik wist ook dat een aantal personen naar de overkant waren gevaren. Jawel, ik heb in de lucht geschoten, een waarschuwingsschot. Als het waar is, zei hij toen, dat een kogel de 'knoop van de band van de muts van een vrouw heeft gekleurd', dan zou ik willen weten door welk wonder die vrouw niet gewond werd?"

De vrederechter repliceerde dat Emb dus toch geschoten had. "Ik heb twee schoten in de lucht gevuurd", zei Emb " en het tweede schot was om te antwoorden op het schot dat van de andere kant van de Maas kwam" (dus er werd ook aan de overzijde geschoten). Op andere vragen antwoordde Emb dat hij niet wist wie naar de andere kant gevlucht was en dat hij niet kon weten dat Dodé daarbij was. "Waarom ben je dan naar de Maas gelopen?" vroeg de vrederechter. "Dat was mijn plicht", zei Emb "Er was daar onrust en toen ik vernam dat het om inwoners van de stad ging heb ik geroepen: Keer terug, er zijn hier geen Brigands, ik ben Emb, gendarme national".

Of hij dan niet wist dat een geweerkogel iemand kon kwetsen? "Als men een waarschuwingsschot in de lucht schiet, heeft men geen kwade bedoelingen", zegt Emb "en als die kogel, na een boog in de lucht beschreven te hebben, naast iemand neervalt is dat een toeval dat ik niet kon voorzien". "Trouwens", aldus Emb "hoe kon ik op iemand schieten als ik niemand kon onderscheiden. Doordat ik riep dat ze moesten terugkeren bewees ik toch dat ik niemand kwaad wou doen. Het was al donker die avond."

Vrederechter Grambusch besloot dat uit de verklaringen niet kon opgemaakt worden dat de twee verdachte rijkswachters de daders waren van een aanslag op Dodé. Als het hier gaat om onvoorzichtigheid of nalatigheid, dan is er geen sprake van een misdaad, aldus de vrederechter. Hij besloot aldus: "Alhoewel ik beide verdachten vrij kon spreken wil ik mijn uitspraak opschorten en voorleggen aan de directeur van de jury van het arrondissement". Waarom deed Grambusch dat? Hij gaf de volgende reden op: "Ik wil alzo de laster de kop indrukken die mij voortdurend beschuldigt van me te verzetten tegen de veroordeling van de partisanen van de Brabantse revolutie". Grambusch vervult hier een pilatusrol: enerzijds is hij van oordeel dat beide verdachten in vrijheid moeten gesteld worden en anderzijds durft hij hun de vrijheid niet geven en laat de hogere overheid hierover oordelen. Vier dagen nadat het onderzoek werd afgesloten, werd commissaris Dodé vermoord...

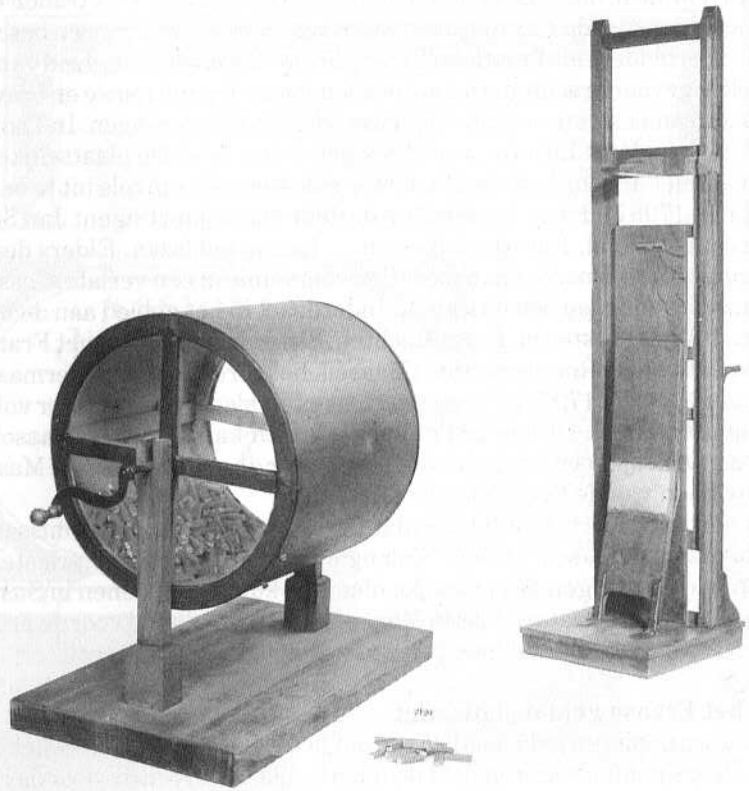

Vooral de Franse conscriptie (militaire dienst) stootte op veel verzet bij de bevolking. Een rechtstreeks gevolg hiervan was de Boerenkijg. Nadien moest niet iedereen meer 'dienen'. Er had een loting plaats: de lage nummers moesten soldaat worden, hoe hoger het nummer hoe meer kans er was "vrij" te zijn. Op de foto links de 'lotelingtrommel' en rechts een toestel om de lichaamslengte van de lotelingen te meten.

Maaseikenaren naar de mis in Susteren en Sittard

De Franse bezetter verbood de priesters, die de eed van haat niet aflegden, nog mis te doen. De moeilijke periode, dat de godsdienstoefeningen in het ge-

heim moesten gebeuren, noemde men de 'beloken tijd'. De gelovigen kwamen samen in schuurtjes, stallen en verdoken plaatsen in de bossen. Daar werden 'blinde missen' opgedragen. In afwezigheid van de priester, werd het volledig ritueel van de mis nagebootst, behalve de consecratie. Ook traden tijdens die bijeenkomsten de rozenkransbidders naar voren. De Fransen beschouwden de voorbidders als fanatiekelingen, die de rust en de veiligheid van de republiek in gevaar brachten. Het is opvallend waar het getrouwe en brave volk verdoken samenkwam om zijn religieuze plichten te volbrengen. In Thorn was dat bij de kapel van Loretto, ver afgelegen in het veld. De plaatselijke agenten zaten met de schrik als ze er naartoe moesten om controle uit te oefenen. Op 24 juni 1798 had men 's nachts op de deur van adjunct-agent Jan Schoofs een 'ezel' getekend. Dat was kijken en .... lachen geblazen. Elders deden de communicanten 's nachts hun plechtige communie in een verlaten 'ossestal'. In Maaseik vond men een uitweg .... Inderdaad, in het gebied aan de overzijde van de Maas (Susteren, Born, Buchten, Sittard enz.) dat tot het Franse departement van de Roer behoorde (Maaseik behoorde tot de Nedermaas) waren sinds 21 maart 1797 de Franse wetten ontbonden en was er weer volledige godsdienstvrijheid. Of hoe een dubbeltje rollen kan... Vanuit Maaseik had voortaan wekelijks een ware uittocht plaats naar de overkant van de Maas voor het bijwonen van de kerkelijke diensten.
In het eerste rapport (19 juli 1798) dat Dodé overmaakt aan commissaris Gerard te Maastricht, schrijft hij: "Zolang er hier weerspannige priesters zijn en zolang de gelovigen de kerkelijke diensten kunnen bijwonen in Susteren, Sittard en andere plaatsen tussen Maas en Rijn, waar de eed voor de priesters niet van toepassing is, zal hier de 'esprit public' niet verbeteren".

Zelfs het Franse geld deugde niet
Het nieuwe papieren geld dat de Fransen in omloop brachten was het 'assignaat'. De assignaten waren gedekt door kerkelijke goederen die door de Franse staat waren 'aangeslagen'. Ze waren in omloop van 19 december 1789 tot 19 februari 1796. Aanvankelijk betaalden de Fransen met gouden Louis', kronen en Franse ponden, maar al spoedig werd het land bedolven onder de assignaten. De Maaseikenaren waren gouden, zilveren en koperen munten gewoon. Ze vertrouwden de 'vodjes papier' van de Fransen niet. Het toppunt was dat de boeren en burgers voor hun produkten uitbetaald werden in 'assignaten', daar waar de Fransen bij de betaling van de belastingen sterke valuta eisten. Van aftroggelarij gesproken...

Zoals dat al vaker gebeurd was, deden de Engelsen weer hun duit in het zakje. Ze overspoelden de markt met namaak-assignaten. Op het laatst waren de assignaten nog maar 1 à 2 procent van de nominale waarde waard. Het assignatenexperiment kende een fatale afloop. Vanaf 1796 werd weer overgeschakeld op het gebruik van muntgeld. Inmiddels werd het pond tournoois met zijn

Karolingische onderverdeling vervangen door de decimale frank die tot op de dag van vandaag nog in zwang is.

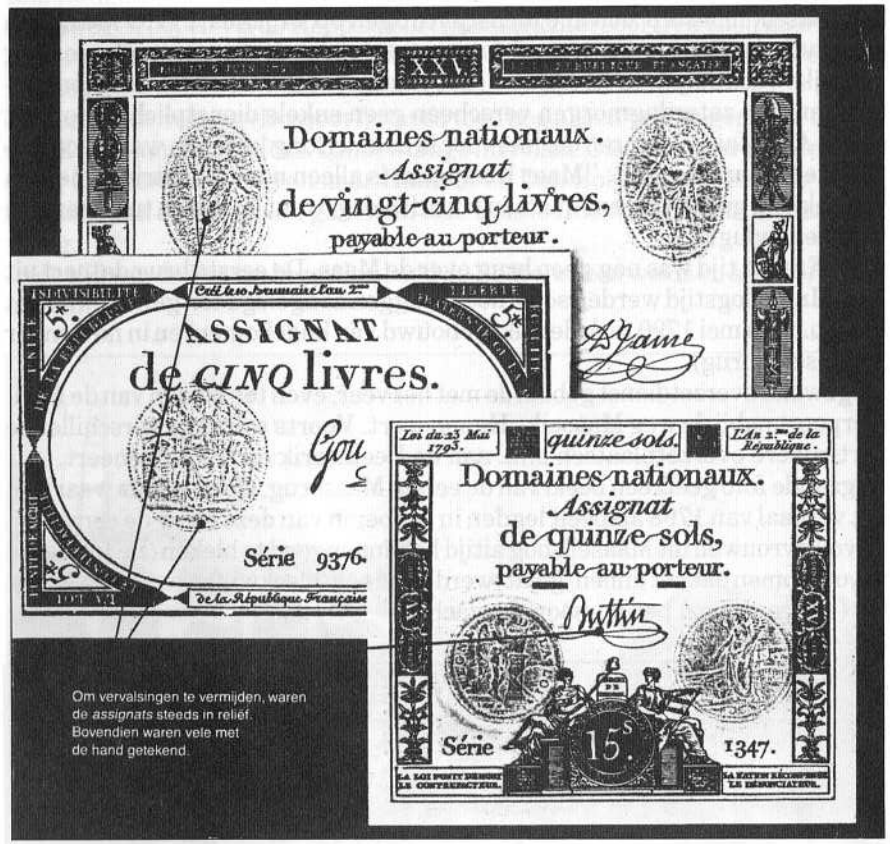

Om vervalsingen te vermijden, waren de *assignats* steeds in reliëf. Bovendien waren vele met de hand getekend.

Uit het Frankrijk van 1790...
Tweehonderd jaar geleden gaf de revolutionaire regering in Frankrijk speciale bankbiljetten uit. De waarde van deze zogenaamde assignats werd door de staat gewaarborgd. In theorie zou hun waarde dus nooit variëren. De geschiedenis besliste er echter anders over...

Aan de Maas
In 1798 toen de 'Brigands' (opstandige boeren) voor de Bospoort stonden (zo meenden althans de Fransgezinde ambtenaren) kozen kantoncommissaris Dodé en zijn metgezellen, het hazepad. De Fransgezinde kliek stak met bootjes en pontjes de Maas over. De aanleiding tot de boerenopstand was op de eerste plaats de 'conscriptie'. Die Franse wet van 5 september 1798 hield in

dat alle jongens van 20 tot 25 jaar dienst moesten nemen in het Franse leger. Dat was een grote ommekeer met voordien, toen alleen 'huurlingen' het soldatenplunje aantrokken.
Te Maaseik moesten zich alle dienstplichtigen op 14 januari 1799 melden in het stadhuis. Daar werd gezegd dat ze op zaterdag 19 januari onder leiding van rijkswachtkapitein Kreijmans (Croymans?) naar Maastricht zouden vertrekken. Die zaterdagmorgen verscheen geen enkele dienstplichtige op het appel. Alle Maaseikenaren die hiervoor in aanmerking kwamen waren 'ondergedoken'. Caris schrijft: ''Maer Kreijmans is alleen naar Maastricht moeten vertrekken, geene jongens quamen voor den dag, want sij waren tusschen den tijt alle gevlugt''.
In de Franse tijd was nog geen brug over de Maas. De eerste brug dateert uit 1889. In oorlogstijd werden soms noodbruggen aangelegd ten gerieve van het leger o.m. in mei 1790 te Aldeneik (gebouwd van lindebomen) en in november 1792 (schipbrug).
De gewone overzetdienst gebeurde met het veer, even ten zuiden van de Bleumerpoort nabij de weg Maaseik - Heppeneert. Voorts waren er verschillende particuliere overzetplaatsen o.m. aan de Leeuwerik en te Heppeneert.
Bijgaande foto geeft een beeld van de eerste Maasbrug. Op de plaats waar zich het verhaal van 1798 afspeelt legden in het begin van deze eeuw de eenvoudige volksvrouwen uit Maaseik nog altijd het linnengoed te bleken (zie foto). Om te voorkomen dat het linnen 'gejat' werd hield een 'bleekwijfke' voor een 'knepke' (vijf centimes) per persoon de wacht.'

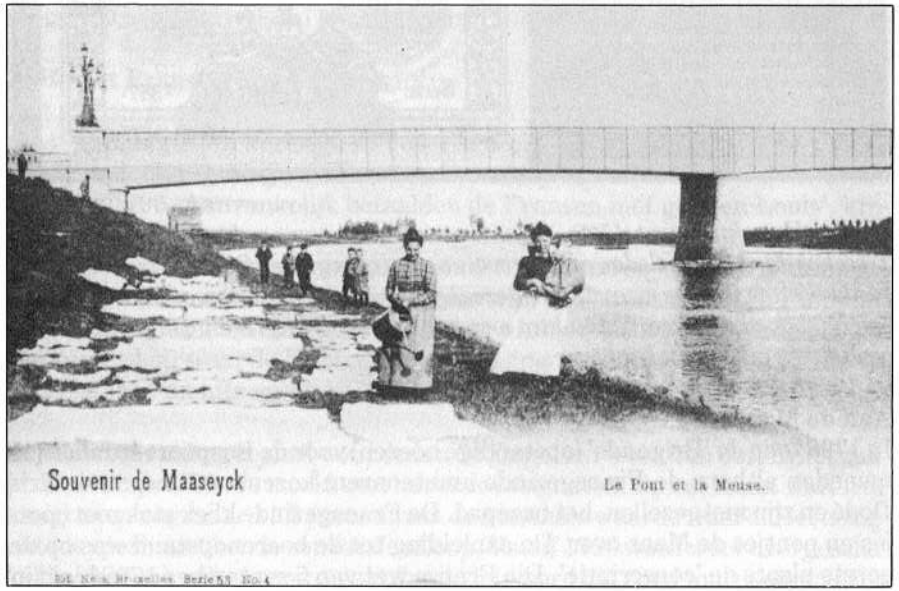

Aan de Bospoort
Op het einde van de 18de eeuw was Maaseik nog omringd door wallen en grachten. Langs de vier poorten kon men in en uit de stad. De belangrijkste verbindingswegen liepen via de Hepperpoort (Maastrichterpoort) en Elen naar Maastricht en via de Eikerpoort (Roermondse poort) en Kessenich naar Venlo en Nijmegen.
In westelijke richting (Bospoort) waren toen nog alleen veldwegen door de bossen. Zij die het aandurfden konden langs hier naar Diest (nu is er nog de benaming Diestersteenweg) en naar Hamont en Den Bosch. De benaming die de Fransen aan de Bosstraat gaven nl. Rue Bois le Duc was dus niet zomaar toevallig.
In de tijd van de Franse bezetting bood de Bospoort een weids en schilderachtig uitzicht.

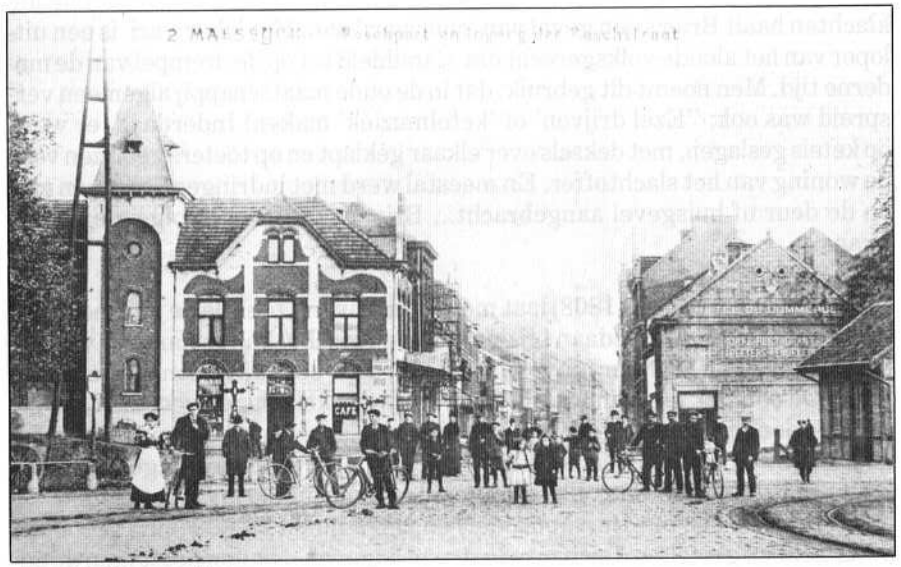

Aan de Bospoort

Vandaag de dag komen hier drie rijkswegen samen. De Diestersteenweg werd aangelegd in 1845-1846, de Weertersteenweg van 1868 tot 1872 en de Maastrichtersteenweg (Napoleonsweg) in de jaren 1812 en volgende. Stippen we aan dat op 30 augustus 1819 de Bospoort (versterking) gesloopt werd. Ter plaatse kwam een barrier. Over de gracht werd een 'schone' brug gelegd. In datzelfde jaar kwam in de Bosstraat voor het eerst een hard wegdek. Het baggeren door de modder was nu grotendeels voorbij.
Anno 1935 werden aan de Bospoort grote werken uitgevoerd. Er kwamen verbindingswegen naar de Boomgaardstraat en naar de Eikerpoort. De 'zaksteeg'

langs de binnenkant van de wal werd verbreed en kreeg de adellijke benaming: Prinsenhoflaan. Tot aan de Franse tijd lag daar immers het Prinsenhof, een buitenverblijf van de Luikse prinsbisschoppen. Bijgaande foto geeft een vooroorlogs beeld van de Bospoort. Jammer dat de Middeleeuwse poort niet bewaard bleef. Ook jammer dat de wallen met de grond gelijk gemaakt werden. Thans zouden het unieke wandelpaden rondom de stad zijn. Zij die het bevel gaven tot slopen konden evenwel niet vermoeden dat het toerisme zo een hoge vlucht zou nemen... en dat de nostalgie naar het verleden zoveel harten van moderne mensen zou inpalmen.

"Charivari" in de Franse tijd te Maaseik

Op 25 september 1808 stuurt de genaamde Briers, handelaar te Maaseik, een brief naar de Franse prefect te Maastricht waarin hij zijn beklag maakt over de werking van het Maaseiker gemeentebestuur. Tussen de verschillende klachten haalt Briers een geval van 'charivari' aan. Het 'charivari' is een uitloper van het aloude volksgerecht dat standhield tot op de drempel van de moderne tijd. Men noemt dit gebruik, dat in de oude maatschappij algemeen verspreid was ook: "Ezel drijven' of 'ketelmuziek' maken! Inderdaad, er werd op ketels geslagen, met deksels over elkaar geklapt en op toeters geblazen voor de woning van het slachtoffer. En meestal werd met indringend teer een ezel op de deur of huisgevel aangebracht... Briers schrijft het volgende (in het Frans):

"Hier in Maaseik (anno 1808) laat men de charivaris toe. De 5e juli heeft zich nog zo een geval voorgedaan bij de weduwe Frische, handelaarster, wonende op de markt. Om 7 uur 's avonds had zich daar een talrijke menigte verzameld. De oorzaak hiervan was dat de weduwe enkele dagen voordien een erge woordenwisseling (twist) had gehad met haar dochter. De menigte is tot allerlei gewelddaden overgegaan. Men heeft alle vensters stukgeslagen, de inhoud van de winkel door elkaar gegooid en aan plundering blootgesteld. De burgemeester (T. van Herckenrode?) en zijn adjunct zijn ter hulp geroepen maar hebben geweigerd zich ter plaatse te begeven. Nadien heeft men de adjunct tussen de menigte opgemerkt als 'rustig toeschouwer' van de wanorde, inplaats van tussenbeide te komen, de bevolking uit de winkel te jagen en terug orde op zaken te stellen."

Wat was er tussen de moeder en haar dochter? We hebben er het raden naar. Wat we wel weten is dat vroeger het zgn. 'volksgerecht' optrad als er zich binnen een gezin wandaden of uitwassen voordeden die ontoelaatbaar waren, maar niet door het gerecht achterhaald werden. Als het donker werd verzamelde dan de jonkheid om diegene te pesten en te plagen die de plaatselijke moraal op schokkende wijze met de voeten had getreden.
Wanneer maakte men vroeger ketelmuziek?

1. Als er groot verschil in leeftijd was bij een huwelijk, bijvoorbeeld een oude weduwe die met een 20-jarige kerel trouwde (of andersom).
2. Als een dienstmaagd 'bedrogen werd' door de heer des huizes.
3. Wanneer een gehuwde man of vrouw op flagrante wijze overspel bedreef.

Wat er bij weduwe Frische aan de hand was weten we niet!

P.S.: Tot nu toe kennen wij te Maaseik geen tweede voorbeeld meer van het volkse 'ezel drijven', daar waar de volksoverlevering in de omliggende dorpen nog verschillende verhalen hierover voortvertelt. Indien iemand nog weet heeft van zulke gevallen uit het (verre) verleden hadden we daar graag kennis van genomen, in het kader van een studie over het oude volksgerecht.

Piet Henkens.

NOTEN

1. Hugo Van de Voorde schrijft in "Bastille, Boerenkrijg, en Tricolore" (Davidsfonds, Leuven, 1989) blz. 74 als het volgt: "De Oorlogsbelastingen werden een echte gesel voor onze bevolking. Willekeurige opeisingen waren schering en inslag. Fanatieke antigodsdienstigheid irriteerde in hoge mate een bevolking die gehecht was aan het traditionele geloof. De willekeurige arrestaties van gijzelaars troffen talloze gezinnen en lieten diepe littekens na. De verspreiding van de bijna waardeloze assignaten ondermijnde ten gronde het vertrouwen in de Franse overheid. De bevrijders bleken uiteindelijk ordinaire bezetters te zijn. Het revolutionaire jargon kon die realiteit niet lang verdoezelen. Conventie of Directoire, Consulaat of Keizerrijk: voor de bevolking van de Zuidelijke Nederlanden was het één pot nat!"
2. Een ander symbolisch kledingstuk van de Sansculotten was de frygische muts, dat is een rode kegelvormige muts met naar voren omgebogen punt. De frygische muts was bij de Romeinen het zinnebeeld van de vrijheid. Het derde typische kledingstuk was de 'carmagnole' in feite een banale kiel...
3. Rapport van 3 december 1798.
4. Gerardus Stoffels, licenciaat in kerkelijk en burgelijk recht, was advocaat te Maaseik. Hij werd daar geboren op 16 januari 1756. Hij huwde met Maria Vlecken (wonend te Maaseik doch geboren te Luik op 7 mei 1767) op 14 mei 1808 (kerkelijk huwelijk). Op 29 februari 1796 werd Gerard Stoffels door de Fransen tot vrederechter benoemd te Maaseik doch hij nam al ontslag op 13 april. Dodé moest G. Stoffels niet, hij verdacht hem van anti-Franse bemoeiingen. Op 7 november 1798 diende hij een klacht in tegen Stoffels die zich "vaak ophoudt bij zijn broer Lodewijk, apotheker te Mechelen" die een rol speelde in de Brabantse opstand (van de Brigands). Stoffels moet 'gevolgd' worden stelt Dodé voor. In Maaseik vertoeft hij veel in aristocratische kringen en is bevriend met baron Alexander van der Liliën uit Elen die in 1974 uitweek naar Bochum in Duitsland.
5. Pierre Dewée werd op 4 maart 1772 gedoopt te Maaseik. Zijn ouders zijn Karel Dewée en Ida Kreymans die in Maastricht gehuwd waren. Pierre Dewée legde de eed af in oktober 1797. Er waren te Maaseik zoals al eerder geschreven drie beëdigde priesters die hun geestelijk ambt bleven uitoefenen: Pierre Dewée, Mattheus Eyckholt en Theodorus Fijten. Dewée, die een tijdje kapelaan was te Maaseik en dienstdoend pastoor te Geistingen woonde na 1802 in Maastricht. Ook Jan-Mathijs Eyckholt zal men na de eedaflegging op 29 mei 1797 niet meer in Maaseik ontmoeten.

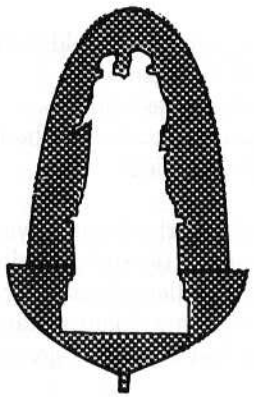

Hubert van Eyck: legende of werkelijkheid?

Talrijk waren de gunstige reacties die wij mochten ontvangen naar aanleiding van het artikel over het Maaseikenaarschap van Jan van Eyck. Van verschillende lezers kregen wij echter ook vragen over zijn zogezegde broer Hubert. Heeft deze laatste inderdaad bestaan of moet hij verwezen worden naar het rijk der legenden? Is het beroemde veelluik De Aanbidding van het Lam Gods ontstaan als een co-productie van twee kunstenaars? Heeft de wetenschap antwoorden op al die vragen? Wij willen in dit artikel trachten de stand van het wetenschappelijk onderzoek dienaangaande samen te vatten.

Van een schilder Hubert van Eyck zijn er geen gesigneerde werken bekend en toch bestaat er een eeuwenouwde traditie die stelt dat het hoogtepunt van de vlaamse gotiek het werk zou zijn van twee kunstenaars: de gebroeders Jan en Hubert van Eyck. Achtereenvolgens willen wij de volgende zogenaamde bewijzen hiervoor bespreken: het beruchte kwatrijn, het verdwenen grafschrift, vermeldingen bij de vroegste auteurs en in de bewaard gebleven archiefstukken.

Het kwatrijn.
Een eerste belangrijk element waaruit niet alleen het bestaan van Hubert van Eyck blijkt, doch ook zijn aandeel in het tot stand komen van de Aanbidding van het Lam Gods is zonder twijfel het vierregelig Latijnse gedicht, ook wel kwatrijn genoemd, dat zich op de lijst van het befaamde schilderij bevindt.

Eeuwenlang was dit gedicht onder een verflaag verborgen, totdat het in 1816 bij de verwijdering van deze verflaag werd ontdekt. Wel dient gezegd dat de verzen reeds omstreeks 1616 waren opgetekend en wel door de Gentse rechtsgeleerde en kunstliefhebber Christoffel Huerne, doch zijn notities kregen eerst in de 19de eeuw de nodige aandacht.

Het bewuste kwatrijn luidt als volgt

Pictor Hubertus e Eyck maior quo nemo repertus
Incepit.pondus q(ua) Johannes arte secundus
(Frater perfecit). Judoci Vijd prece fretus.
Versu sexta mai vos collocat acta tueri.

of vertaald:

Schilder Hubertus van Eyck, een grotere heeft er niet bestaan, heeft (dit werk) begonnen en zijn broeder Jan, tweede in de kunst heeft die zware taak voltooid op verzoek van Judocus Vydt. Deze verzoekt u door dit vers zorg te dragen voor wat tot stand kwam op 6 mei.

Het chronogram in het laatste vers bevat het jaartal 1432. De inhoud van deze verzen behoeven nauwelijks commentaar: Hubert van Eyck, en hij wordt de grootste genoemd, zou het werk begonnen zijn en na zijn dood werd het voltooid door zijn broer Jan, zijn mindere in de kunst. Het spreekt vanzelf dat deze ontdekking in de toenmalige kunstwereld voor de nodige ophef zorgde en veel hooggeleerde auteurs stonden dan ook sceptisch tegenover de authenticiteit ervan, zoals de Engelse Amerikaan J. Hilton die de verzen in het midden van de 16de eeuw dateerde, dus meer dan 100 jaar na de voltooiing van het schilderij. Baanbrekend wetenschappelijk onderzoek van o.a. de Gentse classicus P. Faider bewees echter dat het gedicht wel degelijk 15e-eeuws was en dat Hubert van Eyck derhalve niet als een aan de legende ontsproten personage moet beschouwd worden. Ook het onderzoek van Prof. Dr. J. Duverger naar het gebruikte Latijn, het lettertype en de formulering bewezen het 15e-eeuwse karakter der verzen en dus de authentieke waarde ervan, terwijl het natuurwetenschappelijk labo-onderzoek van E. Bontinck in 1945 in dezelfde richting wees. Wij mogen derhalve aannemen dat het beruchte kwatrijn 15e-eeuws en dus origineel is, ook al werd het zeker niet eigenhandig door Jan van Eyck aangebracht, zoals uit vergelijkend stijlonderzoek bleek.

Het grafschrift.
Een tweede concrete verwijzing naar Hubert van Eyck levert ons het ondertussen verdwenen grafschrift, dat voor een eerste maal gepubliceerd werd door de Vlaamse schrijver Marcus van Vaernewijck in 1561 in zijn werk "Den Spieghel der Nederlandschen Oudtheyt."
Wij laten hier best deze auteur zelf aan het woord in de hoop dat het 16e-eeuws Nederlands onze lezers niet te veel moeilijkheden biedt.

zijne oudsten broeder was ghenoemt Hubertus van Eyck ende was oock een wtnemende constich Schilder die de tafel in S. Jans kercke eerst begonnen hadde/zijn sepulture te Ghendt in de selve kercke ende is boven ene witte steenen doode in eenen Zeercsteen die een metalen Tafelcken voor haer houdt daer dit (nae die oude vlaemsche carmina) in ghegraveert staet soo ick van letter tot letter gheortographieert hebbe.

Spieghelt u aen my die op my treden
Ick was als ghy, nu ben beneden
Begraven doot, alst is aen schijne
My ne halp raet const, noch medicijne,
Const, eer, wijsheyt, macht, rijckheyt groot
Is onghespaert als comt die doot.
Hubrecht van Eyck was ick ghenant
Nu spijse der wormen, voormaels bekant
In schilderije seer hooghe gheeert:
Corts na was yet in niete verkeert.

In 't jaer des Heeren des zijt ghewes
Duysent vierhondert, twintich en ses
In de maent September achthien daghen viel
Dat ick met pijnen gaf Godt mijn siel.
Bidt Godt voor my, die const minnen,
Dat ick zijn aensicht moet ghewinnen
En Vliedt zonde, keert u ten besten
Want ghy my volghen moet ten lesten.

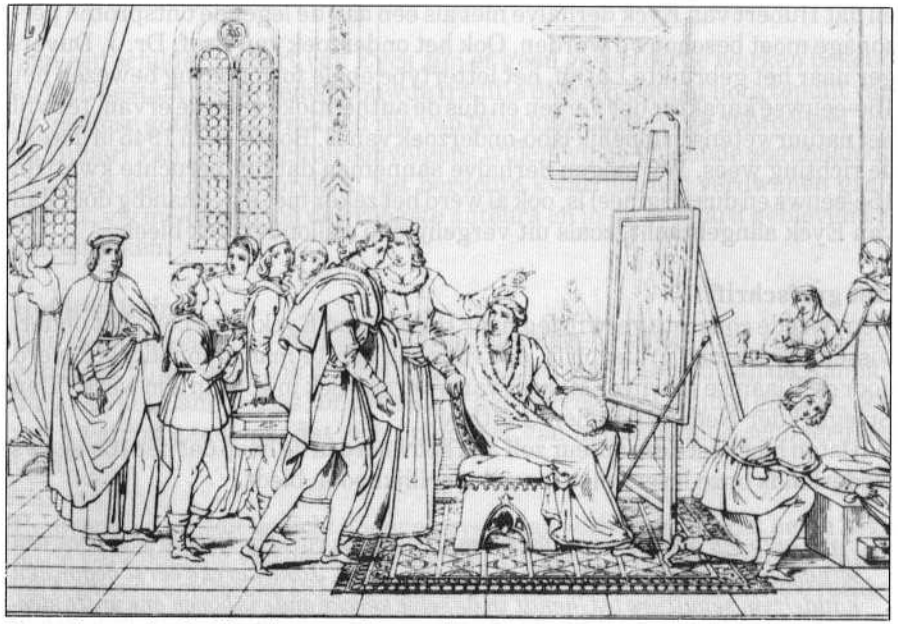

Bezoek van A. da Massina aan het atelier der gebroeders van Eyck. Gravure naar een schilderij van J.F. Durq (1820).

Tot daar de tekst. Hij zou zich oorspronkelijk bevonden hebben op een koperen plaat, gehecht op een ruw zandstenen grafzerk. Verondersteld wordt dat de plaat gedurende de troebelen van de beeldenstorm vernield werd; doch de stenen zerk wordt in het Sint-Baafmuseum nog steeds bewaard.
Ook over deze tekst zijn er verscheidene auteurs zoals Fr. Lyna en E. Renders die aan hun twijfel over de authenticiteit de nodige ruchtbaarheid hebben gegeven. Merkwaardig vonden deze auteurs dat dit grafschrift voor 1561 nergens vermeld wordt. Toch dient erop gewezen dat Carel van Mander in zijn "Schilderboeck" omstreeks 1600 de taal van dit grafschirft reeds oud-Vlaams noemde:

De Sepulture van den oudsten broeder staet te Ghent in S. Janskerke...
Daerin is dit grafschrift, weesende eene oudt Vlaamsch gedicht...

Carel van Mander lijkt ons met deze vermelding toch wel een waardevol getuige.

De auteurs

Laten wij thans de vroegste auteurs die melding maken van het beroemde Lam Godsretabel raadplegen en zoeken naar eventuele vermeldingen van de makers.
Uit 1456 is er Bartolomeo Facio. In zijn werk De Viris illustribus wordt alleen Joannes Gallico (Latijnse vertaling van Jan van Eyck) als vervaardiger van

Met deze grote affiche werden in 1864 de grote Van Eyck-feesten aangekondigd. (Foto: P.H.)

het werk genoemd. Zijn landgenoot Antonio Averlino Filarete (1400-1469) spreekt in zijn boek Trattato dell' Architettura eveneens over slechts één enkele schilder die hij Giovanni da Bruggia (Jan van Brugge) noemt. De Nürenbergse arts en humanist Hieronymus Münzer heeft het in zijn dagboek (1495) over de tabula picta ad Joannem. Sommige auteurs menen dit te moeten vertalen als: het geschilderde retabel in de Sint-Janskerk, de vroegere naam van de huidige Sint-Baafs. De Franse dichter Jean Lemoire spreekt in zijn allegorisch gedicht La Couronne Margueritique (1511) over *le roy des peintres Johannes, duquel les faits parfaits et mignonnetz ne tomberont jamais en oubly vain...*
In de beschrijving van de reis van Kardinaal Luigi d'Aragona door de Nederlanden in 1517-1518, opgesteld door zijn secretaris Antonio de Beatis, vinden wij de eerste vermelding van een broer. Van de kanunniken van de Sint-Baafskerk te Gent vernam de Beatis, zoals hij schrijft, dat het veelluik zou geschilderd zijn door de Duitse meester Roberto, doch na diens vroegtijdig overlijden was het werk voltooid door zijn broer, eveneens een groot schilder.

secondo dicevano quelli cononici, é che forno facte da un maestro de la Magna Alta decto Roberto gia cento anni, et parno che adesso escano di mane di maestro... fu compita dal fratello, quale anche era gran pictore.

Deze vermelding eist o.i. enige verklaring. Vooreerst blijkt hier dat de broeder Robertus i.p.v. Hubertus genoemd wordt, wat geenszins te verwonderen is, daar de naam Hubertus in Duitsland en Italië niet voorkwam. Vervolgens dient erop gewezen dat het Graafschap Loon, en het Prins-Bisdom Luik waartoe Maaseik behoorde, deel uitmaakte van het Duitse Keizerrijk, reden waarom de kunstenaar een Duitser wordt genoemd.

Een volgend auteur die hier dient aangehaald, is de Duitse schilder Albrecht Dürer. In zijn dagboek over zijn reis door de Nederlanden (1521) noemt hij de beroemde polyptiek de **Joannes Taffel** ofte het Joannes Retabel, doch ook deze formulering zou volgens sommigen eerder moeten geïnterpreteerd worden als het retabel in de St.-Janskerk te Gent. Wat er ook van zij: van een Hubertus is er bij Dürer geen sprake.
Deze broer vinden wij evenmin bij Marcantonio Michele in zijn **Notizia d'opere del Disegno** (1529) die het uitsluitend heeft over de Vlaamse schilder **Gianes da Brugia** (Jan van Brugge) en een ander maal over **Zuan Heic,** een merkwaardige spelling voor Jan van Eyck. Ook Pietro Summonte vermeldt in een brief (1524) slechts de **Gran maestro Joannes,** terwijl Georgio Vasari in zijn beroemde boek **Le Vite de piu eccellenti Pittori** de schilder van het befaamde veelluik eenmaal **Giovanni da Bruggia** en een andermaal **Giovan Eyck de Bruggia noemt.** Lodovico Guicciardini (1521-1589) tenslotte in zijn bekende reisbeschrijving **Descrittione di tutti i paesi bassi altrimenti detti Germania Inferiore** vermeldt beide schilders.

Jan, Hubert en Margaretha van Eyck in de uitgave van 1764 van Van Manders "Schilderboeck".

A pari a pari di Giovani andava Huberto
suo fratello, il quale viveva...

Besluit:
Een zoektocht door de alleroudste schrijvers die het Lam Gods bezochten, levert de aandachtige lezer derhalve volgend resultaat op. Eerst 85 jaar na de voltooiing van het veelluik en wel in 1517 in het reisverslag van de Beatis wordt melding gemaakt van het dubbel kunstenaarschap. De Beatis zegt erbij dat hij dit vernomen heeft van de Kanunniken der Gentse kerk. Mogen wij hierdoor vermoeden dat in Gent pogingen ondernomen werden om de faam van het beroemde veelluik op hun stad te doen afstralen, vermits er uit de archieven blijkt dat een schilder Hubert van Eyck te Gent woonachtig was geweest?

Ook de in ons vorig artikel aangehaalde auteurs van eigen bodem uit de 16de eeuw dienen bij de zoektocht naar Hubert van Eyck betrokken te worden.

In zijn ode **"Lof en prijs des Wercks dwelc 's Jans in de capelle es van schilderiën, ghemaect by die M. Jan hiet van Maesheyc"** in 1559 uitgegeven door Lucas de Heere is er niet minder dan driemaal sprake van Hubrecht.

Bezoek v.d. Brugse stadsmagistraat aan het atelier van Jan van Eyck op 17.7.1431. Historiserende voorstelling door Albrecht de Vriendt (19de eeuw).

Volgens de Heere was het Hubrecht die met het schilderen van het beroemde retabel begon.

Hy (Hubrecht) hadde 't werck begonst, al soo hys was ghewent
Maer d'al vernielsche Doot zijn voorneem heeft verondert.

Verder beweert de Heere dat Hubrecht op het veelluik afgebeeld staat links van zijn broer en wel op het paneel der Rechtvaardige Rechters

Bij dese emen te recht den Schilder siet verkeeren
Die jongst was, hoe wel best, en t' werck al heeft volendt,
Een pater noster roodt draeght hy op swarte cleeren,
Hubert rijdt boven hem als oudste Broer bekent.

En tenslotte vermeldt de schrijver dat Hubrecht, zoals zijn zuster Margaretha werd begraven in de kapel

Hi leit begraven ende zijn zuster mee
die oec in schilderyen dede grote zaken.

Resultaat van dit alles is, dat de huidige navorser dus ook opgezadeld zit met een Margaretha van Eyck, eveneens, aldus de Heere, een grote kunstenares. Ook Vaernewijck die we reeds citeerden, maakt gewag van een zuster, die aldus de auteur, eveneens schilderde.

Sy hadden een suster Margarita ghenoemt, die haeren maechdom tottter doot toe bewaerde, diemen oock grooter prijs toe schrijft in die edel conste pictoria ofte schilderije....

De derde Vlaamse auteur tenslotte die het bestaan van Hubert poneert is Carel van Mander.
In zijn "Het Leven der Doorluchtighe Nederlandtsche en Hooghduytsche Schilders" uitgegeven te Haarlem in 1604, noemt hij Jan van Eyck een discipel van

Hubertus zijnen broeder die een goet deel jaar ouder is gheweest als hij. Desen Hubertus was een zeer constigh Schilder .... bij dat men gissen con most Hubertus wel geboren wesen ontrent anno 1366.

Aangaande het aandeel van deze Hubertus in de schepping van De Aanbidding van het Lam Gods is Van Mander echter iets voorzichtiger in zijn formulering, wanneer hij beweert

Eenige meenen dat Hubertus dese Tafel eerstmaal alleen hadde begonnen en datse Ioannes daer nae voldaen heeft, dan ick houde dat syse t'samen aenghevanghen hebben: maer datter Hubertus over gestorven is anno 1426. Want hy oock te Ghent is begraven geworden in de selve Kercke.

Archiefbronnen
Bewaard gebleven archiefstukken uit Brugge en Gent, die meer licht kunnen werpen op het bestaan van Hubert van Eyck, zijn uiterst schaars. Wij laten hier de enkele gegevens volgen die door onderzoekers in de loop der tijden te pas en vaak te onpas werden aangehaald om de meest bizarre hypothesen te staven.

1425: De Gentse stadsmagistraat betaalt aan *Meester Luberecht* een honorarium van 5 schellingen voor het vervaardigen van twee schetsen.
1425: De gezellen of leerjongens van *Meester Ubrecht*(!) ontvangen drinkgeld van de Gentse magistraat.
1426: *Hubrechte den scildere* beschildert een Sint-Antoniusbeeld.
1430.: Lambrecht de Heck, broeder van Joannes de Heck, schilder van Monseigneur, ontvangt een vergoeding van de Hertog Philip omdat hij verscheidene malen bij de hertog geweest is voor bepaalde werkzaamheden die deze laatste wilde doen uitvoeren (pour aucunes besognes que Mons voulait faire).
1441: *Lambrecht*(!) vraagt aan het Brugse stadsbestuur de toelating om het lijk van zijn overleden broer Jan op te graven en hem een andere begraafplaats te geven.

Hubert en Jan van Eyck. 16de eeuws anoniem schilderij, geïnspireerd door de afbeeldingen op het Lam Gods.

Zoals gezegd zijn deze archivalische gegevens uiterst karig en daarbij ook verwarrend door het feit dat dezelfde persoon-zoals wij tenminste mogen aannemen- door de diverse griffiers en schrijvers met verscheidene namen bedacht is. Tweemaal wordt hij Lambrecht genoemd, eenmaal Hubrecht en een ander maal Luberecht.
Oorzaak van deze veelnamigheid is hoogst waarschijnlijk het feit dat de namen Hubrecht en Lambrecht typisch Luikse namen waren en daarom door de Vlaamse klerken vreemd in de oren klonken. Dat deze spraakverwarring echter wel voor de meest vreemde theorieën gezorgd heeft is duidelijk. Sommigen menen eruit te mogen afleiden dat Jan van Eyck twee broers had. Het bestaan van een Lambrecht van Eyck zou dan door de laatste attestatie duidelijk aangetoond worden. Anderen weer menen dat de beroemde broeder van Jan niet Hubrecht hete maar Lambrecht. Doch Shakespeare wist het reeds *"What's in a name?"* Zou een roos minder aangenaam geuren als zij een andere naam droeg? Zou *de Aanbidding van het Lam Gods* ons minder ontroeren als de geniale maker een andere naam had?
Wat er ook van zij: uit de archivalische attestatie van 1430 blijkt overduidelijk dat Jan van Eyck een broer had die ook kunstenaar was.'

Besluit

De historische problematiek rondom de gebroeders van Eyck is nog lang niet opgelost en zal nog jarenlang het nodige voer leveren voor kunsthistorici. Doch algemeen wordt thans aanvaard dat Jan en Hubert van Eyck samen aan de Summa Summarum van de Vlaamse gotiek De *Aanbidding van het Lam Gods* gewerkt hebben. Hubert is waarschijnlijk op 18 september 1426 overleden en zijn broer Jan heeft het werk verder voltooid in 1432. Wie van hen de grootste is geweest, is een ijdele vraag. Welk aandeel beiden hebben gehad in het tot stand komen van het beroemde veelluik, het is een raadsel waarop wij waarschijnlijk nooit een antwoord zullen vinden.

Martin Boonen.

Stedelijke Openbare Bibliotheek Maaseik

Week van de openbare bibliotheek - 19 t/m 26 oktober 1990

Reeds enkele jaren worden er zowel op provinciaal als op plaatselijk vlak initiatieven genomen om het rijke en zeer gevarieerde aanbod van de openbare bibliotheken onder de aandacht van het grote publiek te brengen. Dit jaar wordt de hele opzet geconcretiseerd tijdens de week van 19 t/m 26 oktober, onder het motto: "De bibliotheek: een uniek verhaal".
Ook Maaseik doet mee! In 't bijzonder willen wij jullie de muziekwedstrijd, waaraan interessante prijzen verbonden zijn, aanbevelen. Via de catalogi en andere bronnen in de A.V.M.-afdeling (discotheek) aanwezig, moet het zelfs voor een leek in de muziek mogelijk zijn de antwoorden te vinden.
Op de opendeurdag op zaterdag 20 oktober, zorgen David Derhaeg en Ward Paumen, winnaars van de stads- en regeringsmedaille, voor een muzikaal intermezzo.

Programma van de week van de openbare bibliotheek

Jeugdbibliotheek:
- voorleesuurtje
- vertelnamiddagen
- introductiebezoeken
- leesmoeders lezen voor in de school
- opendeurdag op zat. 20 oktober 1990 van 10-16 uur.

Volwassenenbibliotheek:
- doorlopende video-vertoning over bibliotheken
- permanente fototentoonstelling i.v.m. verhuis en opening nieuwe bibliotheek
- thematische tentoonstelling rond "600 jaar Jan Van Eyck"
- thematische tentoonstelling rond 'Gastronomie ten tijde van Van Eyck"
- opendeurdag op zat. 20 oktober 1990 van 10-16 uur.

A.V.M.-afdeling:
- zoekwedstrijd
- geleide instructie-bezoeken
- muzikaal optreden door David Derhaeg en Ward Paumen, winnaars van de stads- en regeringsmedaille, op 20 oktober 1990
- opendeurdag op zat. 20 oktober 1990 van 10-16 uur.

Muziekwedstrijd
De wedstrijdformulieren kunnen worden afgehaald in de A.V.M.-afdeling van de bibliotheek in de Bleumerstraat vanaf 1 oktober en dienen er te worden afgegeven ten laatste op zaterdag 26 oktober. Er kan slechts één prijs per persoon worden toegekend. Bij gelijke score zal de schiftingsvraag bepalend zijn voor de rangschikking. De eerste vijf ontvangen, naar keuze, een CD of een grammofoonplaat.

Zoekwedstrijd A.V.M.-afdeling

1. Welke maatschappij gaf de CD **'All time greatest hits'** van Roy Orbison uit?
2. Geef de titel van de CD van **James Last** waarop het nummer **'Spanish Dreams'** voorkomt.
3. Hoeveel CD's bezit de AVM-afdeling van de kabaretier **Toon Hermans?**
4. Hoe dikwijls bezit de AVM-afdeling de **9de symfonie van Ludwig von Beethoven** op CD?
5. In welk deel van de Nederlandstalige muziekencyclopedie vind ik informatie over **Pavarotti?**
6. Bezit de AVM-afdeling ook een taalcursus **Russisch?**
7. Welke is de voornaam en de geboortedatum van **Pavarotti?**
8. Onder welk genre vind je de uitvoeringen van: - **Maurice Ravel**
   - **Michael Jackson**
   - **Nana Mouskouri?**
9. Wie maakte de muziek van de film **'Rain Man'?**
10. Bij de rubriek kinderliederen staan verschillende CD's van **'Kinderen voor Kinderen'**. Hoeveel delen bezit onze AVM-afdeling?

Schiftingsvraag:
Hoeveel muziekeenheden zullen er worden ontleend tijdens de maand oktober?

Eindverhandelingen in de bibliotheek: aanwinsten

Lochs, Yolanda en Maddy Trips. *De toeristische ontwikkeling in de fusiegemeenten Maaseik.* Economische Hogeschool Limburg, 1990.
Christiaans, Hannie. *Op zoek naar mogelijkheden en aanknopingspunten voor een bevrijdend pastoraat binnen de Braziliaanse grondproblematiek.* Universiteit voor Theologie en Pastoraat, Heerlen, 1989.

M. Daemen

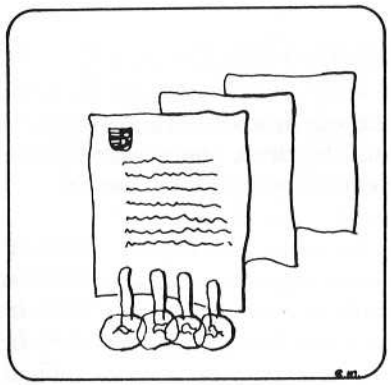

Bouwprijzen van vroeger

Van onze trouwe lezer en Maaseikenaar in hart en nieren René Moors ontvingen we nogmaals een leuke bijdrage. De heer Moors, thans te Brussel wonende, is zoon van de wijlen Pierre Moors, beambte vanBruggen en Wegen te Maaseik. In 1912 na zijn huwelijk met Mej. Strijckers bouwde Pierre Moors een huis op de Koning Albertlaan nr. 50. In 1927, toen hij naar Hasselt verplaatst werd, verkocht hij het pand aan de Heer Claessens, de latere prefect van het Atheneum. Over de bouw van dit huis haast 80 jaar geleden de volgende bijdrage.

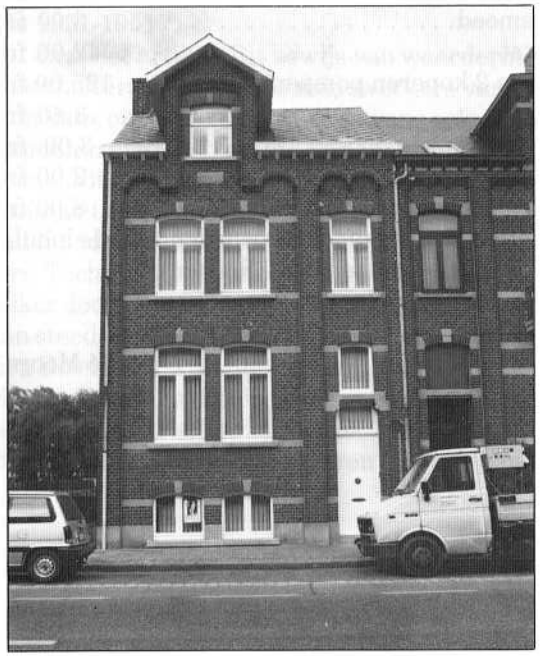

Foto: J. van Cleef

Bouwprijzen van vroeger

Men zegt altijd dat iedere Belg een baksteen in zijn buik meedraagt. Het zou dus wel interessant zijn eens kennis te nemen van de voor-oorlogse prijzen, zegge vóór 1914. Deze prijzen heb ik geput uit fakturen, opgemaakt tijdens de bouw van ons oudershuis in 1912-13, gelegen Koning Albertlaan 50.

zand, per kar	0,20 fr
huur der kar met paard per dag	9,00 fr
daghuur van de voerman	3,50 fr
kiezel per m³	4,50 fr
kalk de ton	4,47 fr
cement de ton	43,00 fr
plaaster per kg	0,12 fr
brikken(veld) per duizend	19,50 à 23,60 fr
betonbuizen diam. 0,60 de m	5,00 fr
arduinsteen voor dorpels de m³	170,00 fr
Vlaamse pannen, per duizend	80,00 fr
dakleien 0,40 x 0,40 per honderd stuks	28,35 fr
plaveien, rood, per honderd stuks	3,80 fr
rode den voor dakgebinte M3	34,00 fr
30 nagels en 15 krammen, gesmeed	3,00 fr
een marberen schouw, geplaatst	42,00 fr
boring put (artesische), buizen en 2 koperen pompen	125,00 fr
daghuur: meester-metser	3,80 fr
metser	3,00 fr
diender	2,00 fr
arbeidsloon voor plaatsen van 1000 brikken	8,00 fr

en de kostprijs voor een redingote voor de eigenaar, gesneden voor de inhuldiging van het huis was.... 20,00 fr (kleermaker Hub. Roosen).
Om van te dromen!!

René Moors

Documentatiecentrum Maaseik

In **"Ontmoetingen"** driemaandelijks tijdschrift voor familie, vrienden en kennissen van de Fraters van O.-L.-Vrouw (aflevering 98, aug. 1990) lazen wij het volgende.
"Onlangs verscheen een heruitgave van het jubileumboek van 1951, (over de Fraters te Maaseik) aangevuld door de Heren M. Boonen en P. Henkens. De zeer uitvoerige aanvullingen hebben betrekking zowel op de jaren 1851-1951 als op de twintig jaar daarna. Het boek bevat, naast de vroegere publikatie van frater Maurice, nieuwe artikelen, naamlijsten, tekeningen en veel foto's. Het kan gezien worden als een meesterproeve van de Maaseikse Werkgroep voor Documentatie...
... de Stedelijke Bibliotheek is sinds kort gevestigd in de verbouwde voormalige Sint-Jozefsschool van de Fraters. De openingsplechtigheid op 6 april 1990 werd aangegrepen om een terugblik te werpen op die school, op het Instituut voor Doofstommen en op de culturele invloed van de fraters in Maaseik. Daartoe was door bovengenoemde werkgroep een uitgebreide en interessante tentoonstelling ingericht...
Het heeft de fraters, met name die van de Belgische provincie, goed gedaan dat Maaseik op deze sympathieke wijze heeft teruggeblikt op de fraterspériode 1851-1951".
Tot daar het artikel. Dit bewijs van waardering van zelfs buiten Maaseik betekent uiteraard voor alle medewerkers van het Documentatiecentrum een stimulans om door te gaan. Trouwens ook de talrijke giften van foto's en documenten over het recente verleden van onze stad, bewijzen dat de Maaseikenaar dit werk waardeert. Zo ontvingen wij als reactie op onze oproep voor documentatie over de Eerste Wereldoorlog allerlei interessante gegevens van onder andere Prof Dr. Jos Stryckers en van de heren René Moors en Jaak Peters. Toch zijn we ervan overtuigd dat veel gezinnen nog over belangrijke Maaseiker documenten beschikken over die vier bange jaren. Wie wil meewerken kan steeds contact opnemen met schrijver dezes of met Harry Beenders, Lucien Boonen, Martin Borkelmans, Mathieu Daemen, Désirée Deckers-Latour, Martin Goossens, Louis Haesevoets, Marcel Hendrickx, Wiel Janssens, Isabelle Kraewinkels, Harie Stevens, Harry Thijssen, Monique Vanderdonck, Jackie Vancleef, Karel Van Severen of Tony van Wijck.

Martin Boonen.

Zegels van de Maaseiker St.-Catharinakerk

Reeds meerdere malen vestigden we vroeger de aandacht op diverse, toen nog niet gepubliceerde, Maaseiker zegels. Bij inzage van enkele archivalia, bewaard in het parochiaal archief, troffen we een zegel van de St.-Catharinakerk aan. Op 24 april 1902 werd, op aanvraag van Mgr. Martinus Rutten, één van de twee grote reliekschrijnen geopend waaruit 'twee kleine reliquieën van de H.H. Maagden Harlindis en Relindis genomen werden ten behoeve van de Luikse Kathedrale kerk."

(afb. 1 en 2)

Hiervan werd door pastoor-deken A. Drykoningen een akte opgemaakt, die mede ondertekend werd door de kerkmeesters, en waarop hij zijn eenvoudig naamzegel plaatste. Ook de Maaseiker notaris H.Th. Hermans gebruikte een zegel. (afb. 1 en 2).

Op deze akte werd eveneens een stempel van de parochiekerk gedrukt. We zien er St.-Catharina op afgebeeld met als attributen: rad, zwaard en palmtak en het omschrift: SIG(illum) ECCL(esi)AE PAR (ochia) LIS MOSACENSIS. De heer Rik Nulens werkte de vergrote afbeelding van het zegel bij; de originele doormeter bedraagt 36 mm (afb. 3).

(afb. 3)

(afb. 4)

Bij navraag bij E.H. Deken Olaerts bleek dat de oorspronkelijke koperen matrijs nog op de dekenij bewaard wordt. Er bestaat tevens een gelijkaardige matrijs van dezelfde afmeting, doch bij dit exemplaar werd het omschrift meer gespreid en een groter lettertype gebruikt. Thans gebruikt de parochie een rubberen zegel van hetzelfde type. (afb. 4).

Op de dekenij zijn ook nog volgende zegels bewaard:

- Een klein zegeltje met het oude stadswapen, ingevoerd tijdens het koninkrijk der Nederlanden, stelt een eiketak voor met eikel en twee bladeren; boven het schild staat een open kroon. Het tweeregelig onderschrift luidt:
Sig(illum) decanatus/Eyckensis. (afm. van wapen 15x17 mm).
- Een ovaal zegel met zeer mooie voorstelling nl. het beeld van de patroonheilige St.-Catharina in een gotische nis, boven het Maaseiker stadswapen, met als omschrift in gotische letters:
SIGILLUM ECCLESIAE PRIMARIAE MOSACENSIS.

De matrijs werd geëtst en is van recente datum. De ontwerper is niet bekend en of het zegel geïmiteerd werd van een oud zegel weten we ook niet. We tekenden het zegel op een grotere schaal; de originele afmetingen zijn 37 x 50 mm. (afb. 5)

Marcel Hendrickx.

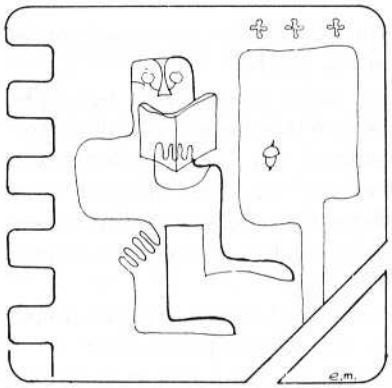

1925: een terugblik

Tijdens de op 22 september jl. gehouden reünie der 65-jarige Maaseikenaren en ex-Maaseikenaren hield ons redactielid Harry Beenders (ook al zo oud!) een tafelspeech, waarin hij een terugblik maakte op het geboortejaar van de aanwezige feestvierders: 1925. Wij drukken hem hierna integraal af in het Nederlands.

Beste Maaseikenaren en ex-Maaseikenaren,
Beste 65-jarigen, echtgenoten en partners,
Lieve mensen,

Toen we vijf jaar geleden ons zo geslaagd feest van de zestigjarigen vierden, werd erop aangedrongen dit nog eens over te doen in ons 65e levensjaar. Welnu, thans is het zover. Ik ben blij U hier allen nog eens te mogen verwelkomen, ik verheug me op uw stralende en gezonde aanwezigheid, en ik hoop, samen met andere comitéleden dat U, als U straks naar huis gaat, nog lang zult kunnen napraten en nagenieten van deze reünie.
Mijn eerste woorden moeten woorden van dank zijn aan mijn collega's van het inrichtend comité, namelijk Mia Raedschelders-Poukens, de stuwende en enthousiaste kracht achter de inrichting, Juliette Vliegen-Dochez, Thérèse Raedschelders-Gutschoven, Madeleine Tonnaer-Coolen en Jo Schroyen. Zij hebben ervoor gezorgd dat alles grondig werd voorbereid en uitgewerkt.
Onze dank gaat in de tweede plaats naar Pater Kreuwels, prior van de Kruisheren, die zorgde voor de beschikbaarheid van de collegegebouwen en de kerk, voor de Eucharistieviering, de mooie misteksten en de aangepaste preek.
Ik dank tenslotte allen die aan deze oproep gehoor hebben gegeven en hier vandaag aanwezig zijn, speciaal zij die daar een lange verplaatsing voor over hadden. Het is bewezen: men kan de Maaseikenaar wel uit Maaseik halen, maar Maaseik niet uit de Maaseikenaar. Het doet me denken aan die uitwijkeling, die voor de stadskermis per trein terugkwam, en die in Elen in de eerste wagon overstapte om eerder in Maaseik te zijn.

Beste Jubilarissen, lieve mensen,

De "dolle jaren twintig" spreken zeker nog tot de verbeelding van velen onder ons. Het was de periode van de stomme film, van de charleston, van de korte damesrokken (maar dat was nog geen mini-mode), kortom, van de "moderne" tijden, die volgden op de Eerste Wereldoorlog.
Onze persoonlijke herinneringen aan die "dolle" episode beperken zich tot onze prille kindertijd. Ik zie mij nog zitten in mijn matrozenpakje met "col-marin" op een houten bankje in het bewaarschooltje van de Zusters van Liefde op de Eikerstraat, met op het speelweitje een pereboom. IJverig zaten we weefraampjes te weven en muizetrapjes te vlechten, en samen gebedjes en liedjes op te dreunen. Zitten, opstaan. zingen, allemaal in de rij naar buiten... voor ons een van de weinige herinneringen aan een zorgeloze kleutertijd.
Onze ouders hadden anders wel zorgen genoeg. De werkdagen waren lang, de verdiensten klein en de gezinnen groot. Stilaan kwam echter een trage opgang in handel en economie. Ook in ons land begon men te experimenteren met nieuwe methoden van arbeidsverdeling, mechanisatie en exploitatie. Vele mensen leefden nog van de landbouw en die kende een duidelijke heropboei. België exporteerde duizenden tonnen witloof, serredruiven, eieren, fruit en groenten. Ons machinepark werd vernieuwd en de lopende band deed zijn intrede. Onze mijnen leverden rond de 28 miljoen ton kolen en wij produceerden een kwart van de wereldproduktie van zink. Onze glasnijverheid was de tweede belangrijkste ter wereld.
De koopkracht steeg bestendig. Charcuterie en patisserie bleven niet langer beperkt tot de notarishuizen, maar deden ook hun intrede bij de gewone man. Een pint bier kostte hooguit een frank, een kostuum 150 frank.
"Eén man, één stem", werd de regel bij de verkiezingen en schuchter begon men aandacht te besteden aan de sociale voorzieningen: kindergeld, ouderdomspensioen, ziekteverzekering, enzomeer.
De mensen leefden over het algemeen echter vrij sober en de meesten trachtten wat geld te sparen voor slechtere tijden. Eind 1925, met een Belgische bevolking van 7.811.876 zielen, beliep het spaartegoed van de particulieren bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas reeds 2.255 miljoen; in 1930 reeds 7.650 miljoen. Sparen werd de kinderen van jongsbeen af aangeleerd en ik denk dat praktisch iedereen in ons land over een spaarboekje van de ASLK beschikte. Maar toen, na 1930, kwam er vrij snel een einde aan de welvaartssfeer van de "dolle jaren". De crisis stond voor de deur met alle gevolgen vandien.
Het zou mij te ver voeren U alle belangrijke feiten in herinnering te brengen, die zich in ons geboortejaar 1925 voordeden, op internationaal, nationaal en plaatselijk vlak. Alhoewel 1925 een vrij rustig jaar was, vind ik toch enkele feiten het vermelden waard, te beginnen op internationaal vlak.
1925 werd door de Paus uitgeroepen tot "Heilig Jaar". Aan de vooravond van Kerstmis 1924 opende hij daartoe plechtig in de Sint-Pieter te Rome de "porta sancta", die sedert 40 jaar gesloten was.

In januari trok Mussolini in Italië alle macht aan zich en ontbond het parlement. De oppositie werd monddood gemaakt. In de USSR werd Trotski ontslagen als Volkscommissaris (Minister) van Defensie, waardoor Stalin stil-aan alleen aan de macht kwam. Trotski werd enkele jaren later in Mexico in ballingschap vermoord.
In februari werd in Duitsland Adolf Hitler, leider van de N.S.D.A.P. die in de gevangenis zat na een mislukte putsch, vrijgelaten en werd zijn partij weer toegelaten. Hitler verscheen weer in het openbaar met zijn aanhangers. In april werd Paul von Hindenburg tot president verkozen.
In mei had in Genève in het kader van de Volkenbond een internationale conferentie plaats over wapenbeheersing en het gebruik van gifgas in oorlogen. De Belg Carton de Wiart was voorzitter.
In juli begon de Franse bezettingsmacht met de ontruiming van het Rijnland, en ook het Ruhrgebied, sedert 1923 bezet, werd ontruimd. In Munchen verscheen het eerste deel van Hitlers "Mein Kampf".
Pierre de Coubertin, die in 1894 de moderne Olympische Spelen stichtte, gaf in 1925 ontslag als voorzitter van het I.O.C. en werd opgevolgd door de Belgische graaf Henry de Baillet-Latour.
Ook heel wat bekende figuren werden in 1925 geboren, onder wie in Engeland de "ijzeren lady" Margaret Thatcher en de bekende acteur Richard Burton, in de Verenigde Staten de politicus Robert Kennedy en de zanger en entertainer Sammy Davis Jr. Ook de Duitse zangeres en actrice Hildegard Knef, en de Zaïrees Patrice Lumumba zagen in 1925 het levenslicht.

In oktober werd in Zwitserland het vredesverdrag van Locarno gesloten. Hierbij zagen Duitsland enerzijds en Frankrijk en België anderzijds af van gewelddadige grenswijzigingen. Engeland en Italië stelden zich garant voor de naleving van het pact. Tevens werd het Rijnland gedemilitariseerd.
In december tenslotte kreeg de Ierse toneelschrijver George Bernard Shaw de Nobelprijs voor literatuur.
Terwijl in ons eigen land nog volop gewerkt werd aan de wederopbouw van door de oorlog verwoeste steden, zoals Diksmuide en Ieper, was de belangrijkste politieke gebeurtenis de parlementsverkiezing van 5 april, nadat de katholiek-liberale coalitie over de militaire dienstplicht gestruikeld was. De socialisten, toen nog "Belgische Werklieden Partij" geheten, kwamen als grote overwinnaars uit de bus. Ze behaalden 78 zetels (+ 10). De katholieken verloren 2 zetels en kwamen ook op 78. De liberalen verloren 10 zetels en kwamen op 23. De communisten kwamen voor het eerst in de Kamer met 2 zetels, terwijl de Frontpartij haar score verbeterde van 2 naar 4 zetels. Verschillende pogingen om een regering te vormen mislukten, o.a. een katholieke minderheidsregering Van de Vijvere, die het slechts tien dagen volhield. Op 17 juni kwam er eindelijk, na 73 dagen, een einde aan de langste regeringscrisis die België ooit gekend had. Prosper Poullet was erin geslaagd een coalitie te

vormen van katholieken en socialisten. Samen met Emiel Vandervelde zal hij de nieuwe regering leiden. Onder de socialistische nieuwe ministers noteren we Edward Anseele en Camille Huysmans. In Limburg haalden de katholieken 7 zetels op 7, de liberalen verloren hun enige zetel.
Nadat ze op 25 februari vertrokken waren, slaagden twee piloten en een mecanicien erin met een driemotorige tweedekker de eerste luchtverbinding tot stand te brengen tussen Brussel en Leopoldstad in Belgisch Congo, waar ze op 3 april landden.
Terwijl in België reeds 105.036 telefoonabonnees waren, verliet in Antwerpen de 50.000e Ford de fabriek. Op de wegen nam het autoverkeer van dag tot dag toe, maar de meeste wegen waren in erbarmelijke staat. Ook autobussen en vrachtwagens waren dagelijks zicht. Het nieuwe verkeersreglement, dat o.a. koplampen verplicht maakte, kreeg veel kritiek.
Op 22 februari overleed Joris Helleputte, op 72-jarige leeftijd. Helleputte, wiens standbeeld hier in Maaseik aan de Eikerpoort prijkt, was jarenlang volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Maaseik. Daarenboven was hij gekend als staatsminister, architect, redenaar, stichter van de Belgische Boerenbond, en oud-voorzitter van het Davidsfonds, dat ook in 1925 zijn vijftigjarig bestaan vierde.
In Kaaskerke vond in augustus de zesde Ijzerbedevaart plaats, maar nu voor het eerst op eigen terrein. De vorige vijf bedevaarten hadden telkens in verschillende Westvlaamse dorpen plaats.
In de twintiger jaren onderging ook de sport een ware explosie. In ons land was zeker de invloed van de Olympische Spelen in Antwerpen in 1920 daaraan niet vreemd. Beerschot A.C. was de scucesrijkste voetbalploeg uit die periode. Ook in 1925 werd ze Belgisch kampioen vóór Antwerp F.C. Op 15 maart werd België-Nederland gespeeld. De Nederlanders wonnen met 0-1, maar de scheidsrechter had niet gezien dat het doelpunt met de hand gemaakt werd.
Ook het autorennen was zeer populair. Verschillende Belgische constructeurs bouwden renwagens, zoals Imperia, Nagant, Excelsior en F.N. In de Grote Prijs van België 1925, gereden over 24 uur, eindigden de Belgische wagens in alle categorieën op de eerste plaatsen.
Op wielrengebied stond ons land op de eerste rang. Denk maar aan de beroemde Flandriens Filip Thijs, Lucien Buysse, Georges Ronse e.a. Het was nog de tijd van de ultralange ritten van 300, 400 km. en meer in de Ronde van Frankrijk. Lucien Buysse was in 1924 derde, in 1925 tweede achter Ottavio Bottecchia, en in 1926 won hij de Ronde met 1 u. 20 voorsprong op de Luxemburger Niklaas Frantz.
En, zult ge U afvragen, gebeurde er in Maaseik zelf ook nog wat? Ja zeker, alhoewel daar in geschreven teksten weinig van terug te vinden is. Jammer genoeg zijn de 1925-jaargangen van de plaatselijke gazetten "Het Maeseycker Weekblad" en "De Maas- en Kempenbode" nergens meer terug te vinden. Derhalve was ik verplicht mij te documenteren in de meer officiële stukken van het stadsarchief.

Er weren 151 geboorten genoteerd (79 jongens en 72 meisjes). Daartegenover telde men 70 overlijdens (39 mannen, 31 vrouwen). Er vestigden zich 286 personen in Maaseik, terwijl er 245 vertrokken. Dit alles gaf een positief overschot van 122, zodat Maaseik einde 1925 een bevolking had van 5.370 personen. Er werden 41 huwelijken voltrokken.
De gemeenteraad bestond uit elf leden. Winand Timmermans was burgemeester, Adrien Evers en Joseph Claessens waren schepen. Een aantal beslissingen van de gemeenteraad lijken mij toch wel het vermelden waard. Zo werd besloten de zeventigjarige olmen op de stadswallen te verkopen. Een eerste verkoop van 184 stuks bracht 135.000 frank op, een tweede van 174 stuks leverde 110.000 frank op. Er werd fel geprotesteerd tegen het omhakken. Van de nieuwe boompjes, die achteraf werden geplant, overleefde de meerderheid niet.

In februari keurde de raad de overeenkomst goed met de Sociéte Générale de Distribution Electrique te St. Joost-ten-Node voor de aanleg en uitbating van een elektriciteitsnet en openbare verlichting in Maaseik. De bestaande gasfabriek werd aan dezelfde maatschappij verkocht voor 75.000 frank. In juni waren reeds een tweehonderdtal huizen op het net aangesloten. In 1925 sloot de stad daarvoor leningen af bij het Gemeentekrediet ten belope van 400.000 frank.
Vermeldenswaard is zeker het raadsbesluit van 23 maart, dat een vroeger raadsbesluit uit 1880 bekrachtigde, en waardoor het luiden van de stadsklok voor de openbare zittingen van de gemeenteraad opnieuw werd ingevoerd. Dit gebruik is echter weer sinds lange jaren verdwenen.

Uiteraard stemde de gemeenteraad diverse belastingen en stelde de stadsbegroting vast. De ontvangsten werden geraamd op 505.379,45 frank, de uitgaven op 488.967,27 frank. Ter vergelijking: de stadsbegroting 1990 beloopt bijna 800 miljoen frank (793.170.990 fr.). In de ontvangsten vermeld ik enkele posten: gasfabriek 102.685 fr., opcentiemen op de staatsbelastingen 55.347 fr., aandeel in het fonds der gemeenten 66.434 fr., belasting op rijwielen 2.500 fr., belasting op honden 3.000 fr. In uitgaven vind ik ook enkele vermeldenswaardige posten: jaarwedde van de burgemeester 423 fr. (toen nog een echte erepost), wedde van de schepenen (samen) 423 fr., jaarwedde van de secretaris 12.100 fr., jaarwedde van de ontvanger 4.320 fr., gasfabriek 98.135 fr., onderhoud en verbetering van wegen 20.000 fr., onderhoud van waterlopen 2.700 fr., aflossingen van aangegane leningen 43.329 fr.

In juli besloot de raad over te gaan tot de aankoop van 13 aren grond buiten de Bospoort aan de Bosbeek voor de bouw van een nieuw slachthuis. De plannen hiervoor werden opgemaakt door architect Gessler en de uitvoering werd geraamd op 220.325 frank.

Voor het overige was er in 1925 in Maaseik weinig opheffends te beleven. Het leven ging zijn rustige gang. Het culturele en sportleven groeide echter bestendig. Zo werd in september de plaatselijke afdeling van het Rode Kruis opgericht. Eerste voorzitter werd burgemeester Winand Timmermans. In dezelfde maand werd ook de Maaseiker Football Club (M.F.C.) gesticht. In mei werd een grote huldebetoging op het getouw gezet aan drie Maaseikenaars, die tijdens de Eerste Wereldoorlog hun leven gaven in de strijd tegen de bezetter, nl. Jan Segers en Emiel Stevigny, beiden gefusileerd, en frater Pieter van den Hout, gestorven in Duitse gevangenschap.

Het jaar 1925 eindigde in Maaseik en omgeving in mineur. De Maas begon vanaf 22 december met angstwekkende snelheid te stijgen. De peilschaal aan de brug gaf op de 21e nog 1.45 m. aan, 's anderendaags reeds 3.10 m., op Kerstdag 3.85 m. Het hoogste peil werd bereikt op Nieuwjaarsdag 1926 om 11 uur 's avonds, toen de Maas klom tot 4.95 m., hetzij nog 25 cm. hoger dan in 1880. Algemeen alarm werd geslagen. Iedereen die kon moest helpen aan de dijken. Vanaf Labaer tot aan Dillenhof was de Maasdijk tot 30 cm overspoeld. Met man en macht werden zandzakjes aangevoerd. Achter Dillenhof was een flinke bres in de dijk geslagen, doch noeste werkers wisten het gat te dichten. Aldeneik stond praktisch gans onder water, evenals Heppeneert en Roosteren. Met veel moeite konden de boeren hun vee in veiligheid brengen. Sommige inwoners beleefden hachelijke ogenblikken. Zo o.a. vrouw Hansen in Heppeneert, die zich wist te redden door op een stoel op de keukentafel te gaan zitten, tot de gebroeders Schulpen haar te hulp kwamen.
Roosteren, dat op drie huizen na gans overstroomd was, was totaal van de buitenwereld afgesloten. Achter de Maasbrug was een bres van 20 meter breed, 4 meter diep, in de steenweg geslagen. Het toen nog bestaande tramspoor en enkele wagons werden weggespoeld.
De provinciegouverneur kwam tweemaal naar Maaseik om zich ter plaatse van de toestand op de hoogte te stellen. Ook het Belgisch leger werd ingezet om te helpen. Alhoewel een aantal Maaseikenaren her en der in het water terecht kwamen, vielen er gelukkig geen slachtoffers. Er was echter enorme materiële schade.

Tot zover dit overzicht van een aantal feiten die zich in 1925 afspeelden.

Hoe het verder met Maaseik verliep... Ons geheugen houdt een aantal feiten vast: de komst van de grenswachteenheid, de mobilisaties, de Tweede Wereldoorlog, de bevrijding.... Veel werd er gebouwd, veel werd er gesloopt: de stadswallen, de kazerne, het station, de Maasbrug, het tolkantoor, het ziekenhuis, het bejaardentehuis, de diverse scholen, de rijkswacht, het postkantoor, de parochiecentra, het zwembad, de sporthal, het cultureel centrum, de bibliotheek, de muziekschool, de jachthaven met zijn camping. We beleefden de fusieperikelen met zijn voor- en nadelen.
Gelukkig kunnen we vaststellen dat Maaseik leeft, dat het groeit en bloeit met zijn drukke handelsactiviteiten, met zijn hoogstaande zaalsporten, met zijn intens cultureel leven, met zijn toeristische troeven en zijn carnaval.

Jan en Hubert Van Eyck kijken met voldoening, maar waakzaam op ons neer. Laat ons hopen dat dit tot in lengte van jaren zo mag blijven.

Ik dank U voor uw welwillende aandacht en wens U verder nog smakelijk eten en een gezellig feest.

Harry Beenders.

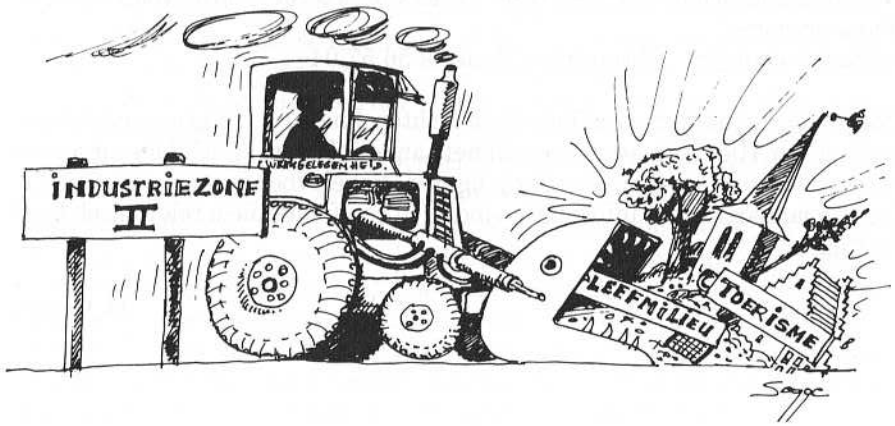

cultureel centrum
ACHTEROLMEN
maaseik

Programma C.C. Achterolmen oktober

Zondag 14 oktober 19.00 uur
JOZEF VAN DEN BERG - De omgekeerde wereld
Jozef van den Berg wordt beschouwd als één van de meest begenadigde theatermakers van Nederland. In Achterolmen brengt hij een try-out van zijn produktie 'De omgekeerde wereld' die een week later in premiére gaat.

Woensdag 31 oktober 20.15 uur
KONINKLIJK BALLET VAN VLAANDEREN - The four temperaments
Ter gelegenheid van het twintigjarig bestaan van de Maaseiker Balletschool hebben we de directie van het Koninklijk Ballet van Vlaanderen kunnen overtuigen om nog eens naar Maaseik te komen met een volwaardige balletvoorstelling. The four temperaments is een ideeënballet dat bestaat uit 5 dansstukken, drie klassieke en twee moderne.

Voor meer informatie en voor reservaties kunt u terecht op de volgende telefoonnummers:
cultureel centrum Achterolmen Maaseik 56.57.04

Naast een hoop theater en films biedt Achterolmen u ook nog een aantal cursussen aan. Hier volgt een greep uit het aanbod: Teken- en schildercursussen voor zowel volwassenen als voor jongeren, koken voor mannen, oosters koken (in januari). Meer informatie vindt u in een folder die u telefonisch kunt bestellen.

G. Geurts

Genealogie Wie was Herman(nus) MODED?

''De naam 'Moded' is waarschijnlijk af te leiden van het Hebreeuwsche werkwoord dat uitspannen of uitstrekken betekent. De eigenlijke naam van Moded was Strijker; de naam 'Moded' zou dan het participium activum van bovengenoemd werkwoord zijn en een vrije Hebreeuwsche vertaling van de naam Strijker. Moded was een man, niet onervaren in de Hebreeuwsche taal. Zoekende naar een pseudoniem moest hem als van zelf dit woord voor de geest komen. Ook verklaart zich daaruit de vreemde speling van zijn naam (niet Modet, maar Moded).'' Aldus luidt het ''Naschrift'' bij ''Het leven van Hermannus Moded, een der eerste calvinistische predikers in ons vaderland. Academisch Proefschrift ter verkrijging van de graad van Doctor in de Godgeleerdheid aan de Rijks-Universiteit te Leiden op maandag 15 december 1879 door Guilliam Johannes Brutel de la Rivière ''(Haarlem: De Erven, F. Bohn, 1879, 146 pp.)
In Hoofdstuk I Moded's Werkzaamheid in Vlaanderen van dit proefschrift wordt vermeld: ''Moded's eigenlijke naam was Herman Strijcker of ook, zoals hij zelf enige ziner brieven onderteekende. Hermannus Strijcherus.''
De Winkler Prins Encyclopaedie 13e deel Lod-Mon (Amsterdam en Brussel: Elsevier) leert ons: ''Moded, Herman, of Herman Strijcker (Zwolle ca. 1520 of 1530 - Middelburg begr. 18 nov. 1603), studeerde sinds 1550 te Keulen en werd daar hoogleraar aan een der colleges, maar kreeg zijn ontslag, omdat hij ketterse meningen uitte. In 1556 werd hij priester te Zwolle, maar begon ook hier spoedig blijk te geven van hervormde opvattingen, zodat hij de stad verliet (1558) en van zijn ambt vervallen werd verklaard.''
In feite werd destijds Moded's naam Strycker geschreven (met 'y'; 'ij' bestond als zodanig nog niet), zoals het ook in verband met zijn ontslag als priester te Zwolle werd opgetekend in het ''Boek van Averdragten of Concordaten van Raad en Meente'' van 1547-1611 fol 16: ''Alsoe Heer Herman Strycker sig jn die administratie van de Hiligen Sacramenten mysbruickt ende dieselve tegens de geloffelicke olde gebruick deser kercken, sub utraque specie uthgegeven ende verdeilt heft, als hie selvest bekent ende toestaet,...''

Hij was daarna o.m. hofprediker te Kopenhagen (1558-59) en kort daarna werkzaam te Antwerpen (1560). A.A. van Schelven zegt van Herman Moded (in: Nieuw Ned. Biogr. Wb. III, 1914) dat hij aldaar zo onverschrokken optrad dat hij tweemaal in handen van de regering viel, maar beide malen ontsnapte. Het schijnt dat hij daarna in het buitenland is geweest, o.a. te Genève. Dan volgden maanden rusteloze prediking, eerst in West-Vlaanderen, dan te Gent (opm.: van 1578-84 was Gent een calvinistische republiek en in 1578 werd er zelfs een calvanistische universiteit opgericht) en weer in Antwerpen, in het najaar 1565 ook te Maastricht, de omgeving van Luik en Hasselt, eerst hagepreken, dan ook in de stadskerken, steeds met dezelfde overmoed de regering trotserend.

Over het verblijf van Herman Moded te Maaseik worden we ingelicht door M. Hendrickx en H.H. Zech in "Limburg" (Fed. Geschied- en Oudheidk. Kringen, XLII (7-8), 1963, in: "De Maaseikse Familie Bex in Duitsland"): "In 1566 (eind sept. of begin okt.) kwam te Maaseik preken de bekende dr. Herman Moded, zijn echte naam was Strijcker(s). Hij was een niet-geautoriseerde predikant en was streng verboden door de Prinsbisschop. Maar Moded was een schitterend predikant, hij had te Maaseik veel bijval bij de gilden en de magistraat liet begaan. Moded zweepte Maaseik op tegen de Prinsbisschop en het volk kwam in opstand. Beeldenstorm heeft er blijkbaar niet plaats gehad doch Maaseik sloot de poorten, stelde de stad in staat van verdediging en liet de vertegenwoordigers van de Prins niet binnen. Men verklaarde niet meer aan de eed van trouw gebonden te zijn en dat men zich verdedigen wilde 'jusqu'à vivre et mourir'. Gerard van Groesbeek liet toen Maaseik vervallen verklaren van zijn keuren en vrijheden. Hij had het recht de Maaseikse wallen en versterkingen te laten slopen en de Maaseikenaars te straffen met verbeurdverklaring van goederen en alle lijfstraffen. Maaseik voelde zich nochtans sterk omdat ook Hasselt en Maastricht volhielden in hun opstand en vroeg hulp aan de Prins van Oranje. De Prinsbisschop kwam naar Stokkem, dat nog niet in opstand was, en liet zijn betrekkelijk gunstige voorwaarden aan Maaseik kennen, doch de koppige Maaseikenaren gaven niet toe en ook Stokkem kwam in opstand. Tenslotte moest Maaseik echter bezwijken na Hasselt en Stokkem die de Prinsbisschop aan het hoofd van zijn leger bedwongen had. De opstand kwam Maaseik duur te staan, de stad moest 21.000 gulden Brabants betalen; alle krijgsvolk moest uit Maaseik weg, de gevangen burgers moesten worden vrijgelaten, de predikanten moesten de stad verlaten en Luikse landsknechten zouden Maaseik bezetten 'om alle turbatie neder te leggen'." Maaseik had nog erger kunnen overkomen zoals we geciteerd vinden door G. Minten in zijn bijdrage "Aldeneik, nationaal heiligdom van het Maasland" (in: Aldeneik Architectuur en Historie, samengesteld door G. Daniels & W. Sangers, Beek: De Nieuwe Mijnstreek, 1975). "Pas op 4 nov. 1570 kregen de kanunniken van Prinsbisschop Gerard van Groesbeek vergunning zich in de binnenstad in veiligheid te brengen. Het kapittel had zijn taak volbracht. In 't leven geroepen om de eredienst van de Maaslandse heiligen Relindis en Harlindis te verzekeren, hadden de kanunniken tot het einde toe bijna krampachtig gewaakt over het Heiligdom dat hun toevertrouwd was. Toen zij zich in Nieuw-Eik kwamen vestigen droegen ze de rijkelijke schatkist met zich mee, waaronder de relieken, de kazuifels, de codex, alle materiële bewijzen van een glorievolle cultus. Men kan zich terecht afvragen wat er zou behouden zijn van al deze rijkdommen, als de schat zich reeds in de binnenstad had bevonden toen Herman Stryker uit Zwolle er in 1566 met zijn wederdopers als aanhangers de plak zwaaide."

Na dit voor Moded eerder lange verblijf te Maaseik, met zichtbare gevolgen, vernemen we uit de Winkler Prins dat hij op 25 maart 1567 opnieuw Antwerpen moest verlaten en naar Engeland vluchtte. Te Norwich werd hij predikant in de Nederlandse gemeente. Hij reisde de volgende 4 jaar rond en was in 1572 terug in Engeland, waar hij troepen wierf om de Geuzen in Holland te helpen en ging in aug. 1572 naar Zierikzee als predikant. Hij keert nog weer terug naar Engeland en wordt tenslotte in 1580 predikant te Utrecht. Door zijn strijd tegen de zoveel gematigder Gereformeerden dan de strenge Calvinisten werd hij ook hier voorgoed in 1588 ontslagen. Hij werd nu agent der Staten van Holland om in Duitsland steun voor de Nederlanden te werven. Later heeft hij zich met de Utrechtse gemeente verzoend. Hij reisde voortdurend rond en vestigde zich tenslotte te Middelburg, waar hij in 1603 overleed. Met van Schelven mogen we besluiten dat Herman Strycker(s), alias Herman Moded, een welsprekend en moedig man was, zeker geleerd en zeer vast in zijn overtuiging, maar onrustig en lastig voor anderen.

Jos Stryckers, Gent (Sint-Denijs-Westrem)

KORT NIEUWS

Het Maaseiker koor De Karolingers o.l.v. dirigent Johan Boonen deed op 13 oktober mee aan de koorwedstrijd voor de bekende Monseigneur Kerkhofsprijs, die dit jaar doorging in Valmeer.
Niet minder dan 14 koorgezelschappen uit geheel Vlaanderen namen aan de competitie deel. De Karolingers behaalden er een eerste prijs cum laude in categorie C+ en sleepte eveneens de prijs van het beste Limburgse ANZ-koor in de wacht.
De redactie van de Maaseikenaar houdt eraan dirigent en zangers van harte te feliciterenmet deze puike prestatie.

Tony van Wijck

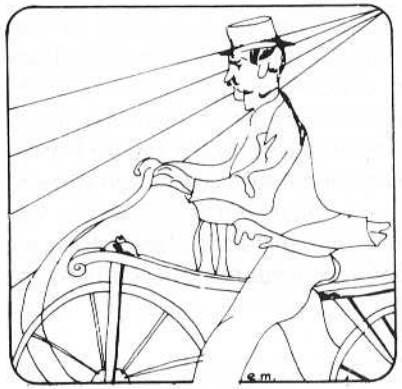

Uit de oude doos

MAASEIK, a jazzy Town.

Wij hebben het reeds lang vermoed en bij ieder succes van die onvergetelijke avonden van Swinging Maaseik werd ons vermoeden sterker: ook in de vroege geschiedenis van de jazz moet onze stad een rol hebben gespeeld. Verborgen in de deemstering van een ver verleden moeten er hier, aan de boorden van river Maas kunstenaars geleefd hebben die de geheimen van rag-time en jazzy sound, de vitale Dixieland, de speelse swing en de nostalgieke blues in het bloed hadden.

Het onomstotelijk bewijs dat dit vermoeden bevestigt, werd ons onlangs geleverd door onze trouwe lezer, de Heer René Moors uit Brussel. Op bijgaande foto, waarvoor onze hartelijke dank, het beroemde Maaseiker JAZZ-BAND-KWARTET uit het begin van de dertiger jaren, met accordeonist F. Nijs, violist Louis Moonen, slagwerker Hinoul (?) en aan de xylofoon Jaak Schulpen. Vier verrre voorlopers van ons jaarlijks jazz-evenement Swinging-Maaseik.

Van dezelfde Heer Moors ontvingen wij ok dit documentje, waaruit blijkt dat cultuur en sport in onze stad hand in hand gingen. Vijf vroegere beoefenaars van de edele sport van de vélocipède? Volgens onze vriendelijke donateur werd de foto genomen vóór 1914. V.l.n.r. de Heren Pierre Moors, Mathieu Kicken, een onbekende soldaat, Bernard Vrancken en Leon Plaghki. Graag meer gegevens over deze foto.

Martin Boonen.

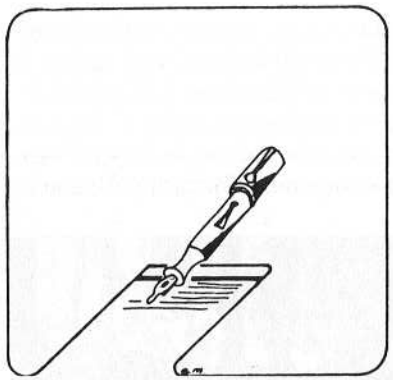

Maaseikenaren publiceren...

Hubert Heymans doorwoelt als stadsarcheoloog niet alleen de Maaseiker bodem, wanneer hem de kans daartoe gegeven wordt. Hij graaft ook dolgraag in archieven en notities van allerlei slag. Het vieren van 150 jaar "Klein Kloosterke" te Maaseik greep hij onlangs aan om een vrij uitvoerige geschiedenis te schrijven van de verschillende verwezenlijkingen door de Zusters van Tilburg te Maaseik in verband met onderwijs. Zijn verhaal steunt - zelfs vaak woordelijk - op het zogenaamde "Geschiedkundig Verslag van het klooster der Capucijnen, thans bewoond door de Zusters van Liefde, moeder van Barmhartigheid". In deze kloosterkroniek werden de gebeurtenissen in en rond het klooster chronologisch en erg gedetailleerd beschreven. Vooral boeiend wordt het wanneer ook feiten die in de stad Maaseik gebeurden door een persoonlijke bril bekeken worden. De Eerste en de Tweede Wereldoorlog, in en buiten het klooster, komen ruim aan bod. Het geheel is rijk gestoffeerd met foto's en allerlei afdrukken. De uitvoerige bronnenopgave bewijst dat er niet alleen veel doch ook kritisch werd gegraven op zoek naar de eerlijk-juiste historische waarde van zoveel hulp aan behoevenden. Nu het werk van zoveel orden van religieuzen in armen- en ziekenzorg en bij andersbegaafden, geïnspireerd door christelijke idealen, minder caritas wordt en meer staatszaak, is dit historisch werk zeker op zijn plaats. De bekwame en geschoolde leken die dat werk nu voortzetten, kunnen hier haarfijn lezen hoe dat alles groeide en evolueerde. Het verleden is ook hier "onuitwisbaar". Er zijn nog exemplaren beschikbaar bij de auteur. Prijs 400 fr.

"'n Manjel Stokkemer weurd" is een lijst van 3200 woorden die het dialect van Stokkem kruien. Zij werd onlangs uitgegeven door de Kunstkring Arnold Sauwen ter gelegenheid van zijn 10-jarig bestaan. Slechts die woorden werden vooral opgenomen die niet als trefwoord in van Dales " Groot Woordenboek van de Nederlandse Taal" te vinden zijn. Drie autochtone Stokkemer echtparen oordeelden over de echtheid, de juiste betekenis en de typerende uitspraak. De illustrerende tekeningen vóór elke letter van het alfabet en bij enkele uitdrukkingen zijn van de hand van Jan Venken en Henri Colla, die ook de kleuromslag ontwierp. De 7-koppige werkgroep, waarin ook ondergetekende taalkundig en organisatorisch actief was, mag trots zijn op deze publicatie, die alle Stokkemenaren (en andere geïnteresseerden) toelaat, op een plezierige manier te grasduinen in hun dialect. Een aantal aanvullende teksten in of over het Stokkemer dialect met o.a. een cursiefje, gedichten, liedjes en een tekst door Jan Toonen (1930-1983) maken het geheel des te boeiender. Prijs 250 fr. (+ 50 fr. voor eventuele verzendingskosten). Bestel-adres: Jean-Pierre Segers, Keyertstraat 30, 3650 Stokkem (Tel. 011/75.87.44).

Jaak Bergers.

---

20 jaar geleden schreef "De Maaseikenaar"...

- Dat het eerste elftal van de KON. Maaseiker Voetbalclub in betwisting stond om de eerste plaats in 3de provinciale. Dat is dezelfde afdeling waar men nu, 20 jaar later ook hoopt kampioen te worden.
- Dat de V.V.V.-Maaseik 12 jaar bestond. Nu zou dit al 32 jaar zijn.
- Dat de bekende kruisheer "Mijheer Potveer" overleed op 11 januari 1970.
- Dat men voorstelde een monument op te richten ter nagedachtenis van de vermoorde Maaseiker missionarissen Kraewinkels en Snijkers. Een gedenksteen werd nu, 20 jaar later plechtig ingehuldigd naast de ingang van de Kruisherenkerk aan de Bosstraat.
- Dat de Minderbroederskerk in 1970 eigendom werd van de Ursulinen.
- Dat de Maaseiker Watersportvereniging werd opgericht met als voorzitter A. Raedschelders en als secretaris H. Beenders.
- Dat het Jeugdtoneel o.l.v. Mimien Hendrix toen reeds 15 jaar bestond en dus nu reeds meer dan 35 jaar in volle bloei is.
- Dat de bedevaart naar Kevelaar in 1970 1144 pelgrims uit Maaseik en omgeving telde.
- Dat de Stedelijke Bibliotheek toen al 11.000 boeken en 112 tijdschriften aan groot en klein uitleende.
- Dat in Maaseik in het gehucht Siemkensheuvel de nieuwe straatnaam "De Bokkerijdersstraat" bijkwam. Dat er ondertussen al een monumentje ter ere van deze Bokkerijders is bijgekomen op het pleintje vóór de Bibliotheek aan de Bleumerstraat.
- Dat de Maaseiker Wandelsportvereniging toen al 200 ingeschreven leden telde.
- Dat aan Dokter Jos Hendrix op 21 augustus 1970 te zijnen huize uit de handen van Gouverneur Roppe de erepenning van de provincie Limburg werd overhandigd.
- Dat de P.T.T. ons berichtte dat het Maaseiker telefoonnet op 7 oktober 1970 "automatisch" zou worden (als laatste gemeente!)

Terloops wil ik er nog op wijzen dat in 1970, het eerste jaar dat deze periodiek verscheen, de bladzijden gestencild werden en de boekjes door helpende handen geplooid en geniet werden, en gratis huis aan huis besteld werden.

Herman Hendrix

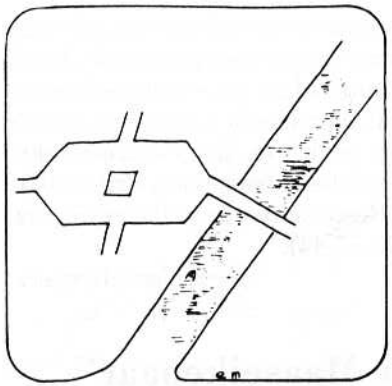

Toponymisch praatje

Het huis DEN PEROUN.

Maaseik is weer een culturele pleisterplaats rijker geworden. Op 7 september werd onder grote belangstelling kunstgalerij "Den Peroun" geopend. De talrijke bezoekers waren het erover eens dat het nieuw ingerichte pand architectonisch kan wedijveren met de meest bekende kunstgalerij van ons land. De redactie van De Maaseikenaar wenst de eigenaars de Heer en Mevr. Wouters-Winkels heel veel succes. De opening leek ons een goede gelegenheid iets nader in te gaan op deze merkwaardige huisnaam die in een mooie gevelsteen vereeuwigd werd.

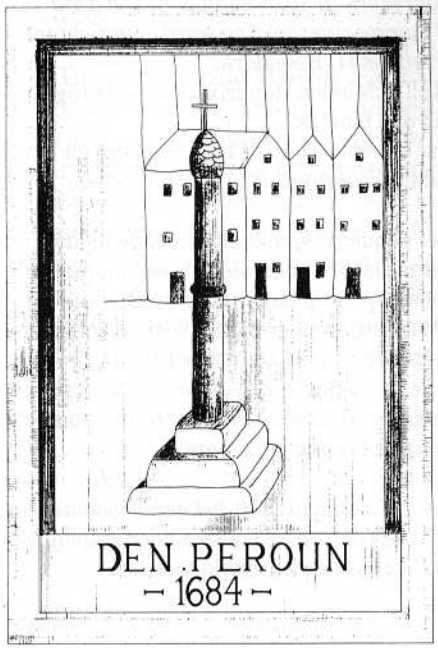

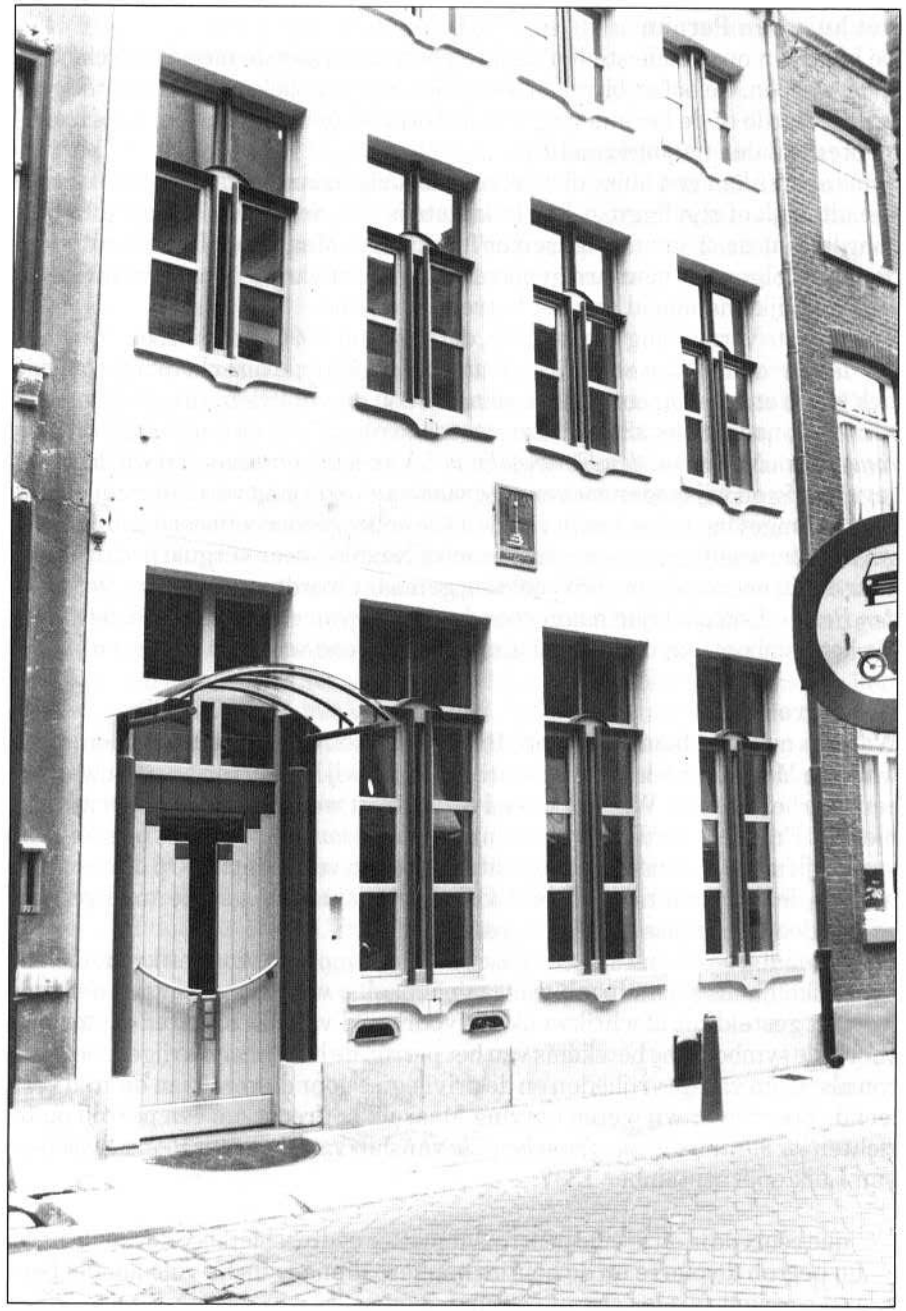

Foto P. Henkens

Het huis Den Peroun

De huizen in onze oude steden dankten hun naam aan de meest verscheiden onderwerpen. Geloof en bijgeloof, heraldiek en symboliek, respekt voor de groten der aarde of de herinnering aan historische gebeurtenissen, al deze elementen konden naamgevend zijn.

Soms echter kan een huis ook heel concreet zijn naam te danken hebben aan zijn uiterlijk of zijn ligging. En dit laatste is het geval voor het pand Boomgaardstraat nr. 2 aan de Maaseiker markt. Het Maaseiker Perron stond inderdaad volgens de bewaard gebleven stadskaart van 1672 op de markt in de onmiddellijke nabijheid van het betreffende pand.

De vroegste vermelding van het huis, daterend uit 1595 luidt dan ook *"het hous bey den peroun op den mert"* een louter lokaliserende omschrijving waaruit zich trouwens al vlug een echte huisnaam zou ontwikkelen. In een document van 1607, nauwelijks 12 jaar later, lezen we reeds *"het huis genampt den Peroun neven Nelis Van den Ertwechhous"*. Van dan af ontmoeten wij de naam regelmatig en wij mogen met enige graad van zekerheid veronderstellen dat deze naamgeving in het begin van de 17de eeuw geconcretiseerd werd in een gevelsteen, waarop het perron in mergel of Naamse steen verguld prijkte. Vandaar dat in een akte van 1653 melding gemaakt wordt van de naam *Den Gulden Peron.* Een adellijke naam voor de woning van een trotse stadsbewoner die het symbool van de vrijheid als een hoog goed wist te waarderen.

Het perron

Wat was nu dat befaamde perron? In de symboliek van het Prins-Bisdom Luik waartoe Maaseik sinds 1366 behoorde, mogen wij het perron beschouwen als een overheidsteken. Wat het woord zelf betreft weten wij dat het verwant is met het Franse woord *pierre* (steen). En inderdaad bestond het perron aanvankelijk uit een stenen verhoog, later voorzien van trappen. Op dit verhoog werden de ordonnanties van de stadsmagistraat aan den volke kond gedaan en werden de vonnissen bekend gemaakt.

De stenen zuil bekroond met een geschubde pijnappel waarop een kruis, diende aanvankelijk als schandpaal, waaraan bepaalde veroordeelden aan de kaak werden gesteld tot afschrikwekkend voorbeeld van allen. Later echter zou vooral de symbolische betekenis van het perron de bovenhand krijgen: het perron als teken van de vrijheden en de privilegies door de vorst aan de stad verleend. Voor zover wij weten ontving Maaseik het recht om een perron op te richten *en manière d'une franche ville* van Jan van Beieren, Prins-Bisschop van Luik op 8 september 1397.

> "que ceulx de la ditte ville pourroient mettre et dreschier illec devant la halle un perron de pierre ou de bois en manière d'une franche ville auquel perron seroient fais les cris et commandemens."

In 1576 werd dit recht door de toenmalige Prins-Bisschop Gerard van Groesbeek herhaald en bevestigd.

Historiek

Over de historiek van het huis Den Peroun kunnen we in dit bestek kort zijn. Wij weten dat het pand evenals alle andere huizen en de onmiddellijke omgeving door de stadsbrand van 1685 verwoest werd en over de exacte datum van de wederopbouw zijn wij niet ingelicht. Waarschijnlijk werd er bij deze gelegenheid geen nieuwe gevelsteen geplaatst, want van dan af vinden wij de naam niet meer vermeld.

In het tweede kwartaalvan de 17de eeuw behoorde het pand aan de voorname Maaseiker familie Bex en in 1637 vond er een overdracht plaats door Eerwaarde Heer Jacob Bex en zijn broeder Laurentius, waardoor burgemeester Matthias Bex de nieuwe eigenaar werd. Enkele decennia later was het pand in het bezit van de familie Wenthuysen, eveneens een vooraanstaand geslacht in het Maaseiker openbare leven. In 1653 bij de deling der goederen van burgemeester Mathijs Wenthuysen en diens echtgenote Agnes Lipsen werd het huis *Den Gulpen Peron* toegewezen aan de 28-jarige zoon Jasper Wenthuysen. In het midden van de vorige euw behoorde het aan Peter Meuwissen, geboren in Echt in 1805 en koopman te Maaseik. Hij was gehuwd met Agnes Driessen van Maaseik en het echtpaar had 3 kinderen. Het koetshuis van het pand was gelegen in de Munikkenstraat (E. 783 d). Omstreeks 1874 was in het huis op de Boomgaardstraat de *Bank Jos Meuwissen - Leon Van Gameren en Compagnie* gevestigd. De Heer Jos Meuwissen die er woonde had twee zonen, één van hen zou later Deken van Tongeren worden.

Omstreeks 1914 werd het pand voor 11.000 fr gekocht door de Heer Delsupehe, leraar aan de Rijksschool te Maaseik. Na de Tweede Wereldoorlog werd het gekocht door de Heer Ubben die er jarenlang woonde en in 1988 kwam het in het bezit van de huidige eigenaars, de Heer en Mevrouw Albert Wouters, die er opnieuw een gevelsteen in plaatsten, zodat de aloude naam in zijn volle glorie hersteld is.

M. Boonen.

Pater Sangers-Kring

Maaseikenaars zoeken hun voorouders.

In de schoot van de Pater Sangerskring werd onlangs gestart met een Werkgroep Genealogie en Familiekunde.
De werkgroep werd opgericht om de vele Maaseikenaars die onderzoek verrichten naar hun stamboom enkele malen per jaar met elkaar in contact te brengen, zodat zij hun ervaringen en hun bevindingen kunnen uitwisselen en elkaar behulpzaam zijn met de moeilijkheden waarmee men geconfronteerd wordt. De eerste samenkomst verliep uiterst positief en een 10-tal onderzoekers waren van de partij. Uit de contacten bleek dat o.a. volgende geslachten in en rond Maaseik onderwerp van onderzoek vormen: Bleuckx, Boonen, Corstjens, Joosten, Golsteyn, Kraewinckels, Metten, Stockbroekx en Van Wijck.
Ook achter de schermen werden reeds interessante resultaten geboekt. Ondergetekende die een vijftal jaren geleden een geschiedenis opstelde van de Maaseiker familie Vanwijck, legde onlangs een zeer hartelijk contact met de heer H.Th. F. Van Wijk. Deze is reeds een tijdje bezig met onderzoek naar de Haagse familie Van Wijk en hij ontdekte dat hun vroegste Haagse voorvader, een Joannes Van Wijck, in 1748 te Maaseik werd geboren zich later in Den Haag vestigde.
Zijn huidige nazaat bezocht, speurend naar zijn "roots" deze zomer onze stad. Het was een uiterst aangename kennismaking. Waartoe genealogie kan leiden...

Ongelooflijk maar waar!
De Heer van Wijk in Carnavalsplunje in het verre Den Haag.

Martin Boonen.

Redactie

Henriette Aendekerk
Harry Beenders
Theo Beenders
Jaak Bergers
Martin Boonen
John Golsteyn
Herman Hendrix
Erik Martens
Gerard Segers
Tony Van Wyck

Medewerkers

Mathieu Daemen
Gerry Geurts
Marcel Hendrickx
Piet Henkens
René Moors
Jos Stryckers

Abonnementen (of geschenkabonnementen) steeds verkrijgbaar door storting op nr. 001-0678921-94 t.n.v. 'De Maaseikenaar', Verloren Kost 86, 3680 Maaseik, met vermelding: abonnement of geschenkabonnement voor.....
(naam + volledig adres).

Benelux: 300,- fr. Overige landen: 400,- fr.

NB: Een steunabonnement kan vanaf 1000,- fr.

Ieder auteur blijft verantwoordelijk voor het door hem ingestuurd artikel.

Geen uittreksel, afdruk of overname uit 'De Maaseikernaar' mag geschieden zonder bronvermelding.

Teksten voor de volgende editie: vóór 1 december aan
T. Van Wijck, Maastrichtersteenweg 11, B-3680 MAASEIK.

Abonnees worden verzocht hun eventuele adreswijziging mee te delen aan ons redactielid John Golsteyn, Verloren Kost 86, B-3680 Maaseik.
Tel. 011-565758.

Dank voor uw medewerking.

Verantwoordelijke uitgever:
Tony Van Wyck, Maastrichtersteenweg 11 - 3680 Maaseik (B) - Druk Tonnaer Kelpen